



ŠPANĚLSKO: ARABSKÉ JARO DORAZILO DO EVROPY

**MASOVÁ STÁVKA
OTŘÁSLA ITÁLIÍ – STR. 8**

**ZOZNAM ŠPECIFICKÝCH POŽIADAVIEK
HNUTIA 15-M – STR. 9**

**ŘEKOVÉ VRACEJÍ ÚDER
– STR. 10**

**KRIZE KAPITALISMU A ANTIKAPITALISTICKÁ
ALTERNATIVA – STR. 15**



DEMONSTRACE INICIATIVY ProAlt

REPORT:



dávali kolemjdoucím letáky. To budilo velký zájem občanů. Aktivisté Socialistické Solidarity se do kampaně zapojili „na plný plyn“. Nutno však podotknout, že mnoho účastníků demonstrace nezmobilizovala kampaň ProAlt, velkou část tvořili totiž neslyšící, kteří přišli na výzvu své organizace. Ti byli velice vidět, každý projev doprovázeli máváním rukou v bílých rukavičkách. Pro ně byly také projevy řečníků překládány do znakové řeči.

Demonstrace byla živá a barevná, jak už demonstrace ProAltu bývají, bylo na ní spousta transparentů ať již vyrobených ProAltem, nebo spontánně protestujícími doma. Na akci promluvil například předseda Českomoravské komory odborových svazů Jaroslav Zavádil, mluvčí iniciativy ProAlt Ondřej Lánský, šéf Národní rady osob se zdravotním postižením Václav Krása a vededuležitě bylo vystoupení předsedy společenství Romů na Moravě Karla Holomka.

➔ Martin Šaffek

Dne 7.5.2011 se na Palachově náměstí v Praze konala v pořadí již druhá demonstrace iniciativy ProAlt proti vládním reformám. Účast byla větší než na demonstraci předešlé, sešlo se kolem dvou tisícovek

lidí. Akci předcházela usilovná kampaň, rozdalo se mnoho letáků. Byla uspořádána speciální „akce Krtek“, kdy si aktivisté ProAlt stoupli do metra s velkým transparentem zvoucím na demonstraci a roz-

DEMONSTRACE ODBORŮ A INICIATIV

REPORT:

Dne 21. května 2011 proběhla v Praze Demonstrace proti zákeřným reformám iniciovaná a organizovaná Českomoravskou komorou odborových svazů a politickým hnutím ProAlt. Akce si získala podporu a sympatie i dalších nevládních organizací, zejména Národní rady zdravotně postižených ČR. Symbolicky, za pět minut dvanáct, vyšel průvod složený z většiny českých odborových organizací od Domu odborových svazů (bývalého Všeobecného penzijního ústavu) na Žižkově. V zástupu mimo jiné nechyběli členové hnutí ProAlt, nesouc transparent „Vláda proti lidem, lidé proti vládě“. Protestní pochod se vydal křižovatkou U Bulhara po dálniční rampě na magistrálu. Antonín Kapek by měl jistě radost, kdyby věděl, jakým účelům posloužila jeho vulgární dálnice v centru Prahy. Shromáždění se konalo na Václavském náměstí. Policejní odhad čítal na 40 tis. účastníků a Magistrát hl. m. Prahy hovoří dokonce o 55 tis. demonstrantech. Pravda bude někde mezi tím, neboť řada odborářů se, chtě nechtě,

rozutekla do obchodů a zařízení rychlého občerstvení. Shromáždění na první pohled vypadalo pitoreskně, neboť k dobré náladě z ampliónů vyhrávaly osvědčené normalizační hity Helenky Vondráčkové či Marušky Rotterové. Kdyby mně zavázali oči a přenesly na místo, usoudil bych, že jsem v „Juldě-fuldě“ na Matějské pouti. Situace je však mnohem vážnější a složitější. Protestní pochod a shromáždění dal vládnoucí garnituře najevo, že zcela odmítá návrh vládních reforem penzí, zdravotnictví a sociální péče nebo je zkrátka odmítá v dané podobě. Což mimo jiné znamená negaci privatizace veřejných služeb a demontáž sociálního státu. Odboráři, ale i další občanské síly dali jasně najevo svůj postoj. Radikálnější skupiny demonstrantů dokonce provolávali hesla odkazující na revoluci v Egyptě. Rovněž řečníci, kteří vystoupili na improvizované tribuně, mluvili radikálněji, než obvykle, čemuž odpovídala dikce proslovů. Je třeba vyzvednout vystoupení předsedy ČMKOS Zavadila, odboráře Středuly, ale zejména projev

socioložky Terezy Stöckelové, mluvčí ProAlt, který hloubkou svého sdělení, myslím, převýšil všechny v minulosti uspořádané akce i účastníky tím, že vyzvala vypovězení poslušnosti vládě vč. výzvy ke generální stávce, která, jak se zdá, je stále reálnější. Nemohou také nevzpomenout na pravdivý projev pana Krásy z Národní rady zdravotně postižených, který odmítl zavádění „dvourychlostního“ zdravotnictví tedy „veterinární“ chudinské péče a péče pro solventní klienty. Je to pozoruhodný obrat, neboť tento letitý pravicový politik ODS a US-DEU hlásal před dvaceti lety minimální stát, osobní zodpovědnost každého jedince, a prostě tezi, že všechny problémy světa vyřeší jen nespoutaný trh. Akce měla smysl. Poukázala na obrovskou štěpící socioekonomickou linii ve společnosti, ukázala na masový odpor zaměstnanců a sociálně znevýhodněných skupin na připravované Nečasovy reformy. Jistě to také není akce poslední.

➔ Tomáš Jiřota

DALŠÍ DEMONSTRACE NA PODPORU ŠPANĚLSKA

REPORT:

V sobotu 4.6. se více jak 150 lidí shromáždilo na Václavském náměstí v Praze, aby vyjádřilo svou solidaritu s Hnutím 15.května, které protestuje v ulicích španělských měst. Demonstranty tvořili jak Španělé žijící či studující v ČR, tak Češi. K dostání byl informační leták, který přetiskujeme v časopise, a také odznáčky s heslem za skutečnou demokracii.

Po zhruba půl hodině se protestní shromáždění vydalo směrem k dolní části Václavského náměstí. „Španělsko, Řecko, na řadě je Česko“, „chceme skutečnou demokracii“ a „ať žije mezinárodní solidarita“, skandovali protestující cestou. Když dorazili na Můstek, utvořili demonstranti kruh a začali diskutovat o situaci ve Španělsku a souvislostech se situací v ČR. Po zhruba

půl hodině dorazila na místo městská policie a snažila se najít svolavatele. Marně. Po krátkém dohadování policisté odešli.

Solidární protesty budou nadále pokračovat. Organizátoři provozují profil na sociální síti Facebook pod názvem „Skutečnou demokracii hned“.

→ Jan Májíček

VIAMONT

Z DOMOVA:



NIČIT PŘÍRODU VYJDE LEVNĚ, TAK PROČ NE?

Firma Viamont DSP dostala pokutu od České inspekce životního prostředí (ČIŽP) 50 tisíc Kč za zničení biotopu zvláště chráněného, kriticky ohroženého druhu, rostliny vítodu douškolistého. Firma v místě biotopu prováděla stavební úpravy na golfovém hřišti v Cínovci na Teplicku. Hrozila jí přitom až milionová pokuta. Viamont však stejně uvažuje, že se proti pokutě odvolá.

PŘÍRODA × GOLF

Golfově hřiště je na pozemcích exministra dopravy a zakladatele firmy Viamont, Aleše Řebíčka a částečně na pozemcích f. Viamont DSP. Provozovatelem hřiště je Golf Club Teplice. Golfově hřiště mělo být původně malé, ale postupně se začalo rozrůstat a došlo k nepovoleným terén-

ním úpravám v ochranném pásmu přírodní rezervace Cínovecké rašeliniště. Za to mu ČIŽP udělila v roce 2007 pokutu 640 tisíc Kč. Areál hřiště zasáhl do přirozeného vývoje vzácného tetřívka obecného. Byla ohrožena ptačí oblast a poškozen i biotop zákonem chráněného koprníku štětinnolistého. Golfové hřiště bylo minimálně 3 roky provozováno bez povolení, za což padly také nějaké pokuty. Za nepovolené využívání luk k provozování golfu dostal Viamont DSP, desetitisícové pokuty od stavebního úřadu v Dubí.

VIAMONT DSP – STA MILIONY

Viamont DSP dle serveru aktuálně.cz, získal za několik měsíců letošního roku, zakázky v hodnotě nejméně 700 milionů Kč. Jedna ze zakázek byla od firmy Ekofin PC, kterou donedávna vedl primátor Ústí nad

Labem, Vít Mandík (ČSSD). Za více než 150 milionů Kč tak Viamont DSP staví luxusní hotel u zámku Větruše. V roce 2010, také v Ústí nad Labem, postavil lanovku za 70 milionů Kč a za více než 30 milionů Kč zrekonstruoval sál, v kterém zasedají zastupitelé. Viamont DSP je od roku 2010 plně ve vlastnictví nadnárodního koncernu STRABAG, který v roce 2009 dosáhl obrátu 4,11 miliardy Kč. Ve srovnání s těmito zisky je pokuta za zničení vzácné přírody 50 tisíc Kč opravdu absurdní.

KONCERN VIAMONT

Viamont s.r.o. vznikl v roce 1992 a v r. 1996 se změnil na akciovou společnost, která dostává zakázky od Českých drah, Českých energetických závodů, Severočeských dolů, či Mostecké uhelné. Staví novostavby, či rekonstruuje železniční stavby a buduje další divize. Díky obchodním stykům začíná přepravovat energetické uhlí ze severočeské uhelné pánve, např. pro ČEZ, či Teplárnu Trmice. Zakládá divizi železniční dopravy a se zahájením privatizace v síti Českých drah získává licenci k provozu osobní dopravy. V roce 2001 zakládá Viamont společně s Dálničními stavbami Praha, společnost Viamont DSP. Viamont je zaměřen na železniční dopravu, údržbu a provozování vleček a dečinná spol. Viamont DSP je zaměřená na dopravní stavitelství. V letech 2001 – 2002 přebírá Viamont a.s. provoz na významných vlečkách, mezi nimiž je Frantschach Pulp & Paper, vlečka Setuza a.s., vlečka EASTMAN Sokolov a.s.. V r. 2005 kdy probíhá další outsourcing vlečkových provozů, přebírá vlečky

Sklopisku Střelec, Spolku pro chemickou a hutní výrobu Ústí nad Labem a vlečky Škody Plzeň. V r. 2006 vyhrál Viamont a.s. výběrové řízení vypsané Karlovarským krajem, na provoz osobní drážní dopravy mezi Karlovými Vary d.n. a Mariánskými Lázněmi. Viamont provozuje i některé mezistátní tratě. Roku 2007 byla založená dceřinná společnost Viamont Cargo, která přebírá některé aktivity z nákladní železniční dopravy a outsourcingu vlečkových provozů. V r. 2008 koupila Viamont Cargo společnost OKD Doprava, a.s. miliardáře a sponzora politických stran, Zdeňka Bakaly. V r. 2008 vznikají další dceřinné společnosti Viamontu a.s.: Viamont Regio a.s. (osobní železniční doprava) a Viamont Development a.s. (projekce a engineering). Dalšími dceřinnými společnostmi jsou: Viamont Servis a.s., V – TROLL s.r.o., Viamont sport s.r.o.. Viamont DSP je od roku 2010 po odprodeji podílu společnosti Viamont a.s., stoprocentně vlastněná nadnárodním koncernem STRABAG.

VIAMONT A IDS

Ještě jako poslanec, půjčil Řebíček firmě IDS (Inženýrské a dopravní stavby) 40 milionů Kč za 4% úrok. Od roku 2010 vlastní firmu Viamont, právě tato firma IDS podnikatele Zdeňka Kyselého, který je uváděn jako jediný akcionář. Firma má však akcie na majitele. Stejně jako i Viamont značně zvýšil zisky, když se stal Řebíček ministrem dopravy, zvedly se zisky i IDS. Zatímco dle serveru idnes.cz, v roce 2006 měla IDS obrát necelých čtvrt miliardy, od r. 2008 do r. 2009 zvýšila své tržby na více než 1,6 miliard Kč. Od r. 2006 získala státní zakázky za 1,15 miliardy Kč. Dle serveru ekonom.ihned.cz, je bratr Zdeňka Kyselého, dlouholetý přítel exministra vnitra I.Langra. Dříve vlastnila firma Viamont, firmu IDS, dnes je to naopak. Jelikož však společnosti měly a mají akcie na majitele, kdo ví, kdo co vlastně vlastní.

ŘEBÍČKŮV VIAMONT

Aleš Řebíček byl spolumajitel a předseda představenstva f. Viamont. V roce 2006 kandidoval do Poslanecké sněmovny a tvrdil, že svůj podíl ve Viamontu před volbami prodal. Viamont si s Řebíčkovým zvolením do postu ministra dopravy značně polepšil. Zatímco, dle Hospodářských novin (HN), měl v roce 2003 zisk po zdanění cca 20 milionů a v r. 2005 cca 40 milionů, tak v roce 2008 měl čistý zisk 293 milionů. 25 x vyhrál soutěže o veřejné zakázky. Dle HN z roku 2009, za dobu, od kdy byl Řebíček v politice, dostal Viamont zakázky za cca 14 miliard Kč, často právě od státních podniků spadajících pod ministerstvo dopravy. V letech 2006 až 2010 byl

Řebíček na postu radního města Teplice, v této době dostává Viamont zakázku na rekonstrukci a výstavbu bývalé vyhlídky Františka Josefa v atraktivní lokalitě Teplic. Objekt je nyní Technickým a vzdělávacím institutem pro Viamont a pro veřejnost. Oprava proběhla i z dotací Evropské unie. Komplex nabízí sportovní i relaxační využití. Řebíček byl v Topolánkově vládě od roku 2007 do ledna 2009, od roku 2006 do roku 2010 byl poslancem za ODS. I za dobu Řebíčkovy působení ve vládě, spolupracoval s Viamontem, kterému pronajal své pozemky golfového hřiště na Cínovci za 88 haléřů za metr a rok, což mu vyneslo 90 tisíc Kč ročně. Což je ještě pod limitem sto tisíc Kč, nad který musí politici zveřejňovat příjmy. I po odchodu z vlády, získal Viamont od státu tučné zakázky, jako např. za 1,7 miliardy, či 132 milionů za spoluúčast na údržbě drážních budov. V r. 2009 však prodával Viamont 63 milionů Kč. Podezřelou státní zakázkou pro Viamont je také oprava mostů na Labi za 1,5 miliardy Kč. Za Řebíčkovu ministrování se připravil tendr úpravy labských mostů, aby pod nimi mohly proplouvat velké lodě. Labe však nemá většinu roku takový průtok, aby tam tyto lodě mohly plout. Ekologové jsou proti vybudování jezů a není jasné, jestli k jejich vybudování dojde.

ŘEBÍČEK ZA VODOU

Když Řebíček vstupoval v r. 2006 do politiky, tvrdil, že svůj třetinový podíl ve Viamontu prodal, ještě před volbami. Odmítl však říct, kolik za něj dostal. Dle oficiální verze, jak uvádí server idnes.cz, se rok před volbami stáhl z vedení Viamontu a dál byl jejím poradcem a svůj podíl prodal společníkovi Miroslavu Plíhalovi. Od něj dostal r. 2007, 44 milionů a r. 2008, 217, 5 milionů Kč. Zda šlo právě o peníze za prodej akcií Viamontu neřekl. Za 140 milionů si poté koupil domy v Itálii a Dubaji. V r. 2009 dostal dle jeho povinného majetkového přiznání, dalších 82 milionů za prodej akcií. Objevila se podezření, že Viamont v době Řebíčkovy údajného prodeje jeho akcií neměla takovou cenu, jakou Řebíček nakonec dostal, a byl v podezření, že akcie před vstupem do politiky neprodal. Vyšetřovala ho i protikorupční policie, avšak došla k závěru, že k trestnému činu nedošlo. Za dobu, kdy byl Řebíček ministrem dopravy, došlo k zajímavému obrátu v jeho kritice smlouvy k zavedení myta na dálnicích se společností Kapsch, z doby předešlé vlády. Řebíček připravil dodatek ke smlouvě, který mu měl snížit odměnu a zvýšit sankce z prodlení. Postupně však vznikly dodatky výhodné pro Kapsch, který dostal státní zakázku bez výběrového řízení za 4 miliardy Kč na vybudování info tabulí na dál-

ních, plus další zakázky. Řebíček má také zajímavé známé. V policejním spise „Olej“ se píše: „Řebíček je osoba, která skupině Pitr-Mrázek zabezpečovala v ústeckém regionu kontakty na regionální politiky“. Známé jsou fotky z Itálie, kde roku 2009 trávil Řebíček luxusní dovolenou s politiky, lobbisty a podnikateli. Byl tam např. šéf ČEZu, Roman, jeho lobbista Johanes, expremiér Topolánek, Talmanová, Milan Urban z ČSSD, lobbista Marek Dalík a další, včetně rodinných příslušníků. Jachtu i rozlehlý komplex domů, kterých si užívali, vlastní právě Řebíček. Několik týdnů před touto dovolenou, protlačili poslanci ODS a ČSSD zákon o emisních povolenkách, přihrávající ČEZu 68 miliard Kč ze státních peněz.

BOHATSTVÍ x BOHATSTVÍ

Je mnoho druhů bohatství, mezi ně patří bohatství přírody a její rozmanitost. A potom je tu bohatství ve formě peněz. V systémech, jako je např. kapitalismus, ve kterém dnes žijeme, převládají peníze bohatství, které představuje příroda. Zákony nejsou na její straně, jsou benevolentní a pokuty za její ničení malé. Nejdůležitější je předcházet jejímu ničení, které je často nenávratné. Státní orgány, které na to mají dohlížet jsou však velmi často shovívaví a přihlížejí, jak příroda mizí, protože si boháč usmyslel, že zrovna na tom či onom místě cosi vybuduje. A potom jen dostane směšnou pokutu. Příroda je zničená, vzácný druh zmizel. Stavěno bylo bez povolení – přijedou bagry a policie dohlédne na to, aby černá stavba byla na náklady stavitele odstraněna? Ne, povolena bude dodatečně. Boháč má co chtěl, úředníkům možná také přibýlo pár „chechtáků“ na kontě a může se pokračovat. Proč zákony tak nahrávají tomuto chování? Proč ničení přírody není tvrdě trestáno a proč nefunguje jeho prevence? Možná proto, že zákony v našem systému dělají a schvalují právě lidé, kteří dělají politiku ze ziskových důvodů, a při platech, výhodách a různých náhradách, a možnostech napojení na vlivné podnikatelské a mafianské kruhy, které kariéra v politice nabízí, se nemůžeme divit, že přitahuje hodně takovýchto lidí. Další výhodou pro ně je, že nemají za svá politická jednání žádnou odpovědnost a mohou si v podstatě za volební období dělat, co chtějí a také to, že jak můžeme vidět mimo jiné i na příkladu Aleše Řebíčka, právě oni jsou ti, co si svými miliony vydobudou, co si zamažou, a ani vzácná a ohrožená příroda pro ně není překážkou.

Je nutné změnit systém, jít jednou za pár let k volbám nestačí.

➔ Dana Hladíková

PO PRÁZDNÝCH KOLEJÍCH K LEPŠÍM ZÍTŘKŮM

Z DOMOVA:



Česká republika patří mezi země s nejhustší železniční sítí vůbec. Hustá síť kolejí začala vznikat v polovině 19. století. V roce 1880 schvaluje Říšský sněm Zákon č. 56/1880 ř. z. O výstavbě místních drah, který různými pobídkami podpořil jejich vznik. Nastalo zlaté období budování lokálků, které přetřela až 1. světová válka. Regionální železnice je tedy typickým produktem své doby, přelomu 19. a 20. století, nebo chce-li, zlatého věku a víry v pokrok prostřednictvím techniky. V době svého vzniku nebyl rozhodujícím motivem nejen zisk investora, nýbrž hospodářské a kulturní oživení venkovských oblastí, jakožto i daňová výtěžnost. Dalo by se říci, že tehdejší projekty se podobaly konceptu PPP, tedy spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Ale jak si stojí dnešní regionální železnice, zejména z hlediska přepravy osob? Obstojí vůbec v konkurenci silniční dopravy, a proč by měly samosprávy, popřípadě stát subvencovat veřejnou dopravu na těchto četných místních tratích?

Vraťme se znovu do historie, tentokrát o několik desetiletí. První vlna zastavování provozu a následného rušení regionálních tratí přišla již na počátku sedmdesátých let. Představa o „donekonečna“ levné ropě ze SSSR dala zelenou rozvoji automobilismu, přesunu dopravy vč. té nákladní, z kolejí na silnice. Ropné šoky 70. let a následná hospodářská recese našťastí ambiciózní plány centrálních plánovačů odsunuly na druhou kolej. Druhá vlna rušení přichází v roce 1994, kdy začíná liberalizace české železnice iniciovaná vládou Václava Klause a jeho tehdejšími ministry dopravy, Martinem Římanem. Ministerstvo dopravy

počítalo, že dojde k privatizaci a deregulaci přepravy na železnici i tratí samotných. Regionální železnice byly uznány za neperspektivní pro potřeby všemocných trhů a měly být prodány soukromníkům za symbolickou 1 Kč za 1 km tratě, ovšem bez záruky, že trať a provoz na ni bude zachován. Mystikové volných trhů, kteří prováděli „léčbu Klausem“, zaváděli tržní mechanismy a opakovali liberální poučky o konkurenci na železnici. Rušení regionálních tratí, alespoň rétoricky, v předvolební kampani ČSSD v roce 1998 odsoudil Miloš Zeman, když řekl, že „Říman železnici neznal“. Masové rušení lokálků za vlády sociální demokracie bylo opravdu do určité míry zastaveno, ale v roce 2000 vznikla krajská samospráva, kde kompetence za zákonnou dopravní obslužnost obcí přejímají nově utvářená hejtmanství. Kraje tak financují a také objednávají dopravu v daném regionu. Počátek nového století nepřinesl nejen decentralizaci veřejné správy v podobě vyšších územně správních celků, ale došlo i k významné majetkové změně. Od 1.1. 2003 se správcem železniční infrastruktury stává státní organizace Správa železniční a dopravní cesty, s. p. (zkráceně SŽDC). To je důležité, neboť laická veřejnost si ještě pořád myslí, že za omezování dopravní obslužnosti a vůbec všeho, co se na dráze děje, nese odpovědnost dominantní dopravce České dráhy.

Výhoda železnice spočívá, jednoduše řečeno, v šetrnosti ke krajině a lidem, na rozdíl od dopravy automobilové. Zábor krajiny či půdy není tak markantní jako například u dálničních staveb, produkuje

nižší emise, což znamená menší podíl na globální změně klimatu. Železnice neotrávuje ovzduší našich měst jedovatými zplodinami, produkuje méně hluku a je bezpečnější. Smrtelné nehody na železnici jsou téměř výjimkou, zatímco zejména individuální automobilová doprava je doslova masakr lidí, často chodců dětí a seniorů, pro které je srážka s autem povětšinou se životem neslučující. Jinými slovy: železnice produkuje méně externalit – rozprostření negativních dopadů. Přesto je každým rokem zastavován provoz na dalších a dalších regionálních železničních tratích. Argumenty krajských úředníků mluví o racionalizaci veřejné dopravy v podobě autobusu, který je levnější a efektivnější, koleje přece nevedou všude. Samosprávy obcí a obyvatelé kolem postižených tratí většinou protestují. Jan Keller k tomu říká: „Lidé, kteří se v regionech bouří proti rušení železnic, však velice dobře vědí, že autobusovou linku, spojující jejich obec se světem, lze zrušit mnohem rychleji a s menší publicitou než železnici. Během posledních let měli dostatek příležitostí se o tom přesvědčit“. Dalším neblahým faktem je, že uživatel železniční cesty musí za přístup na koleje nemálo platit. V tomto smyslu je zdánlivě levnější autobus, neboť náklady na opravy silnic se rozprostírají na všechny daňové poplatníky. Automobilová doprava, především kamionová, je nad „Popelkou“ železnicí jednoznačně ve výhodě.

Je třeba si uvědomit, že v regionech, malých obcích žije mnoho lidí, zejména seniorů, kteří nepropadli a často ani kvůli své ekonomické situaci nemohou propadnout automobilovému kultu. Lokálka jim umožňuje spojení se světem, dojíždění k lékařům, za nákupy, prostě jednoduše přispívá k lepší kvalitě života obyvatel regionů. V turistické sezóně se regionální železnice stává nástrojem pro rozvoj cestovního ruchu, často ona sama je předmětem zájmu a nikoliv nástrojem turistů. Nákladní železniční doprava, která přepraví po (lokální železnici) zboží, přispívá k úbytku přebujelé nákladní automobilové dopravy, byť svoje rozhodující postavení ztratila již v 90. letech s ekonomickou transformací a privatizací. Ti, kdož si to mohou ještě dovolit, využívají s klesající kvalitou veřejné dopravy o to

více individuální automobilovou dopravu (IAD). Každý další zakoupený automobil je však hřebíčkem do rakve regionálních železnic.

Stát a krajské samosprávy často rezignují na dostupnost kvalitní veřejné dopravy. V regionech však se zákeřnými škrtů úředníků nesouhlasí a pozorujeme nenápadnou, ale rok od roku vrůstající iniciativu zdola, od občanské společnosti, které chce vzít věci do své správy a nesmiřuje se s obecným kulturním barbarstvím a neúctě k dílu našich předků, které nám zde zanechali. Zářným příkladem budiž zejména společnost Jindřichohradecké místní dráhy a.s., kterou založila skupina nadšenců do místní železnice, a která od roku 1997 vlastní a provozuje úzkorozchodnou trať z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice a Obrataně. Trať, o které veřejné instituce tvrdily, že je nerentabilní, nefunkční, že není k ničemu dobrá leda ke zrušení, dnes přepravuje ročně desetitisíce spokojených zákazníků nejen v osobní dopravě. Není to tedy jen pouhá turistická atrakce, žádný Disneyland. Železnice denně zajišťuje dopravní obslužnost obyvatel daných obcí na území Jihočeského kraje a Vysočiny pro cesty do práce, škol či k lékaři. Místní jsou na ni pyšní a pečují o ni.

Mediálně známým příkladem je lokálka v Ústeckém kraji, tzv. Švestková dráha. V roce 2005 se České dráhy dostaly do sporu s Krajským úřadem Ústeckého kraje o výši finanční částky za dopravní obslužnost. Spor byl nakonec vyřešen zrušením vybraných spojů na většině tratí v kraji. Na Švestkové dráze byl zrušen dopolední pár vlaků bez jakékoliv náhrady a počet přepravených cestujících díky mizerné nabídce spojů poklesl na minimum. Obrat přišel s jízdním řádem



2006/2007, v němž se dopolední pár vlaků na trať o víkendy vrátil a v Lovosicích byly vytvořeny návaznosti do všech směrů. Rapidní nárůst přepravených cestujících, kdy v létě nepostačovala kapacita samotného motorového vozu, toho bohužel již moc nezachránil. Krajský úřad se přes veškeré protesty místních obyvatel rozhodl vlaky dál neobjednávat a nahradit je autobusy.^{iv} Od roku 2008 probíhá na Švestkové dráze letní provoz turistických vlaků vč. několika speciálních tematických vlaků během roku. Záměr turistů a cykloturistů je obrovský. Okolí nabízí přírodní zajímavosti i kulturní pamětihodnosti. Ba co víc, turistickým vlakem jezdí i místní občané, kteří vlak preferují před mizernou autobusovou dopravou objednanou krajem. „Švestková dráha a turistické osobní vlaky je společným projektem měst Lovosic, Třebenic a obcí Čížkovice, Dlažkovice, Libčevy a Třebívlice sdružených v Mikroregionu Integro. ...Úkolem projektu je podpora turistického ruchu v oblasti nabídkou netradiční formy železniční dopravy a doprovodných služeb“v.

Bohužel, nad lokálkou visí znovu Damoklův meč. Vlastník drážní infrastruktury, SŽDC, rozhodl v září 2010 o fyzické likvidaci až 60 ti regionálních tratí sic (!). Nakonec byl počet snížen na 25.vi Stát rozjel mašinérii v podobě správních řízení těsně před komunálními volbami v říjnu 2010. Zřejmě proto, aby se paralyzovaná zastupitelstva nestačila včas účinně bránit a barbarství nestálo nic v cestě. Naštěstí byla podání řada stížností a v mnoha případech bylo správní řízení zrušeno či alespoň zastaveno. V kauze Švestkové dráhy do června 2011. Manažeři z SŽDC argumentují tím, že po dráze několik let nevyjel žádný vlak, což je nesmysl vzhledem k tomu, že zde od roku 2008 probíhá letní víkendový provoz a občasná nákladní doprava cisteren se čpavkem společnosti

Unipetrol doprava. Další argument spočívá v nákladné údržbě tratě. Trať nikdy jako celek od roku 1897 neprošla generální rekonstrukcí (!), část tratě byla opravena po sesuvech půdy v 80. letech. Údržba je dlouhodobě nedostatečná, ačkoliv opak nakazuje majiteli zákon. Na jaře 2011 byl zjištěn popraskaný mostní pilíř: „SŽDC to zatím odmítá opravit, ačkoliv porušuje zákony o drahách a prohlášení o dráze, podle kterého je trať sjízdna a Správa má povinnost úsek opravit...“vii Přitom náklady na sanaci všech navržených tratí se pohybují v řádech cca 20 miliard Kč, takže stát dozajista ušetří.

SŽDC je, stůj co stůj, pevně rozhodnuta likvidovat českou železniční síť a využívá k tomu nástroje, které hračič se zákonem. A to v době nastávající potravinové a energetické krize. Zrůdný automobilismus není v současné podobě dlouhodobě udržitelný. Sanace automobilového průmyslu v letech 2008 – 2009 významně prohloubila deficity veřejných rozpočtů, navzdory, neoliberalním poučkám „autoregulaci trhů“. Důsledkem jsou škrtů ve veřejné dopravě v Řecku, na Slovensku a v posledních týdnech je snaha o omezení subvencí pro regionální železniční spoje slyšet i z úst ministra Kalouska. Pro letošek peníze kraje (snad) ještě dostanou, ale co bude v roce 2012? Václav Cílek ve svém článku Ropné kobylinky rovněž hovoří o ropné krizi v horizontu několika let. Tvrdí, že investice do veřejné dopravy se znovu vrátí, a že každodenní dojíždění automobilem do zaměstnání bude luxu-viii. Dodejme k tomu jen, že až tato situace nastane, budeme snad mít ještě po čem provozovat železniční dopravu. Moudrá vláda investuje do rozvoje dopravní infrastruktury, zejména takové, které zajistí trvale udržitelný rozvoj.

→ Tomáš Jirota

ŠPANĚLSKO: ARABSKÉ JARO DORAZILO DO EVROPY

ZE ZAHRANIČÍ:



Již několik týdnů se v ulicích španělských měst odehrává něco, na co není Evropa vůbec zvyklá. Ekonomická krize a škrty přivedly lidi ve Španělsku k tomu, aby řekli dost. Jejich požadavkem je „skutečná demokracie teď“.

O Španělsku se hovoří jako o další z tzv. rizikových zemí. Patří do skupiny anglicky označované jako pigs (čuníci – Portugalsko, Irsko, Řecko, Španělsko). Tyto země se buď potýkají se závažnou finanční krizí svých rozpočtů, nebo se dostaly do dluhové pasti. Např. v Irsku tvoří deficit státního rozpočtu přes 32% HDP. Situace ve Španělsku je podobně alarmující, byť deficit rozpočtu je jen 9% HDP. Vláda se snaží kontrovat razantními škrty, které jen za období od ledna do dubna tohoto roku byly ve výši poloviny výdajů za stejné období loňského roku. Stejně tak došlo ke snížení platů ve státním sektoru o 5% a ke zmražení důchodů.

Veškeré tyto restriktce se odehrávají na pozadí neuvěřitelné 21% nezaměstnanosti s tím, že mezi mladými lidmi do 35 let je nezaměstnanost okolo 45%. K tomu se přidávají problémy s bydlením, které je ve větších městech pro mladé lidi téměř nedostupné. Stavební boom, který trval až do roku 2009, dal vzniknout novým místům jak pro mladé profesionály, tak pro techniky a řemeslníky. Pak ovšem přišla světová hospodářská krize, krach bubliny na trhu nemovitostí a hrozba, že Španělsko se stane druhým Řeckem. Zapaterova vláda okamžitě přijala ideologii škrťů a začala propouštět.

MÝTUS 1: REVOLTA NA PODPORU PRAVICE

Hnutí 15. května (španělská zkratka 15M) vzniklo z řady protestů proti škrťům a propouštění. Jen několik dnů před oním

15. květnem demonstrovalo v Barceloně na 50 000 lidí. Stejně tak v září loňského roku proběhla úspěšná generální stávka, které se zúčastnilo 7 milionů lidí. Jenže odboroví bosové se místo pokračování v protestech rozhodli jednat s vládou. Výsledkem byl pak kompromis, který zvýšil odchod do penze na 67 let a usnadnil propouštění. I proto jsou účastníci hnutí za skutečnou demokracii tak skeptičtí k odborům.

Stejně tak ji je ukradená porážka socialistů, kterou utrpěli ve volbách do místních zastupitelstev. V českých médiích se to prezentovalo, jako by snad celá revolta byla namířena na podporu Lidové strany (PP). Ve skutečnosti ale volby prostě proběhly uprostřed zrodu nového hnutí. Konec konců jeden z účastníků to vyjádřil jasně: „PP nebo socialisti, je to stejná banda“.

MÝTUS 2: PŘÍLIŠ SILNÉ ODBORY

Ve zprávách a komentářích různých analytiků se o Španělsku většinou dočteme, že jeho hlavní problém, jako ale i České republiky, je v tom, že má příliš rigidní trh práce a příliš silné odbory. Pro takový druh analýzy musí být člověk opravdovým odborníkem – na ideologii. Ve Španělsku je totiž odborová organizovanost poměrně slabá. Jen asi 19% zaměstnanců je v odborech. Stejně tak je rozdíl mezi tím, kdy jste do práce nastoupili. Noví zaměstnanci mají totiž už „flexibilizované“ smlouvy, které zdaleka nezaručují takovou jistotu pracovního úvazku. Navíc je třetina pracovních smluv uzavírána na dobu určitou. Lidé tak vidí odbory jako součást establishmentu, který je nezastupuje a místo toho je zaprodaly.



POLITICKÝ RŮZNORODÁ LIDOVÁ SHROMÁŽDĚNÍ

Co začalo v Madridu 15. května se během několika dnů rozšířilo do celého Španělska a už 20. května byla shromáždění za skutečnou demokracii v 160 městech. Protestující utvořili provizorní kempy na hlavních náměstích svých měst, kde společně bydlí, vaří a, což je nejdůležitější, diskutují o politice a o dalších krocích, které by měly následovat.

Politicky je hnutí 15M velice různorodé. Organizace jde především přes nejrozličnější sociální sítě, jako jsou Facebook a Twitter. Řada vedoucích aktivistů jsou lidé, kteří byli aktivní v lokálních hnutích za dostupné bydlení apod. Je také španělskou specifičností, že velký vliv mají mezi protestujícími autonomistické ideje. Není se čemu divit při všeobecné deziluzi z etablovaných politických stran, které jsou plně podřízeny bankám a finančním institucím.

Navíc se revoluční levice v letech po pádu Frankovy diktatury zhroutila a zanechala tak autonomismu volný prostor.

Pro mnoho lidí je protest na náměstích první politickou zkušeností. A pocit, že dělají něco naprosto jiného a nového, je vede k odmítání politických stran a odborů. Ty ale nejsou monolitickými

celky. Nejde tu o odborové bosy, Zapatera nebo jiné šéfy místních vlád. Jde tu o řadové odboráře a řadové členy, kteří mohou rozšířit protest do dalších míst. Právě v tom leží největší slabina autonomismu, protože často nerozlišuje mezi vedením a členskou základnou.

Pro porážku nejrozličnějších škrťů jsou klíčové zejména odbory se svou sítí na pracovištích. Samotná shromáždění totiž, jak se dnes děje, mohou být rozeznána policií, stanová města vyklizena a vláda může dál v klidu pracovat. Záběry z vyklizení madridského náměstí i zásahy proti pokojným demonstracím jsou v Youtube a jejich sledování jasně ukazuje, že proti nám stojí připravený státní aparát používající brutálního násilí.

MEZINÁRODNÍ SOLIDARITA

Zprávy o zásazích policie, ale i o samotném hnutí, se šíří velmi rychle. V mnohém to připomíná arabské jaro. Není proto divu, že se mnozí Španělé k tomuto vzoru přihlašují. Protesty v Madridu inspirovali novou vlnu demonstrací v Řecku. „Teď je na čase, abychom promluvili my,“ oznámilo řecké Lidové shromáždění náměstí Syntagma. 29. května rozeznala francouzská policie nenásilné shromáždění na Náměstí Bastilly v Paříži. Další solidární protesty probíhají prakticky

po celé Evropě, včetně České republiky, kde se uskutečnilo již několik solidárních akcí.

PŘETÉKÁNÍ

Poslední zprávy hovoří o tom, že hnutí 15M „přetéká“ z náměstí i do čtvrtí a na některé pracoviště. Jeden z účastníků, nezaměstnaný dělník Miguel ze Sevilly, to popisuje takto: „Pracujeme na vytvoření výborů ve čtvrtích a zkoušíme nějaká shromáždění na pracovištích... Tento týden jsme vyslali delegaci k mnoha úřadům práce v Seville. Vždy jsme se zastavili před vchodem na 10 minut a s megafonem uspořádali pouliční mítink. Rozdávali jsme letáky a mluvili s lidmi o tom, proč by se měli přidat... Já už jsem aktivista a odborář nějakou dobu, ale ještě nikdy jsem neviděl takovou podporu od nezaměstnaných. Považují toto hnutí za své.“

V Barceloně se delegace z místního shromáždění vydala do jedné ze stávkujících továren, kde byla bouřlivě přivítána. Podobné informace přicházejí i z ostatních míst, a tak je důvod k naději, že i přes represe hnutí bude pokračovat a zesílí. Nyní se všichni upínají k 19. červnu, kdy má proběhnout celostátní protest proti škrťům a za skutečnou demokracii.

➔ Jan Májiček

MASOVÁ STÁVKA OTŘÁSLA ITÁLIÍ

ZE ZAHRANIČÍ:

Velice úspěšná jednodenní generální stávka proběhla v Itálii v pátek 6. května. Vyhlásily ji největší italské odbory CGIL.

Statisíce stávkujících ve veřejném i soukromém sektoru zastavily život ve městech.

Stávka postihla pošty, státní úřady, stavebnictví, banky, telekomunikace a další odvětví.

Akce byla vyhlášena na protest proti vládě Silvia Berlusconiho a jejím snahám

o rozpočtové škrty a v zájmu práv mladých zaměstnanců a pracovníků s dočasným zaměstnáním.

V Neapoli prohlásila generální tajemnice CGIL Susanne Camussová v projevu ke stávkujícím, že je na čase „obrátit list“.

„Je třeba vytvářet pracovní místa, protože současná vysoká nezaměstnanost postihuje nás všechny, a zvláště mladé lidi,“ řekla.

Antonio Di Pietro, bývalý protikorupční

soudce, prohlásil: „Krise skončila leda v domácnosti Berlusconiho, ne v domech čtyř milionů Italů, kteří nemohou vyjít s penězi do konce měsíce.“

➔ Převzato ze Socialist Worker, Přeložil: Vilém Gutfreund

GENERÁLNÍ STÁVKA V BOTSWANĚ

ZE ZAHRANIČÍ:

Původně desetidenní stávka zaměstnanců ve veřejném sektoru, která ochromila jihoafrickou Botswanu, byla prodloužena na neurčito. Více než 90 000 zaměstnanců, sdružených v odborové organizaci BOFEPUSU, požaduje zvýšení mezd o 16 procent. Vláda jim nabídla 5 procent.

Stávkující zůstávají jednotní. Navzdory rozhodnutí soudu, které říká, že pracovníci v sektorech životně důležitých pro chod státu, se nesmí účastnit stávky, odbory podporují pracující v pokračování stávky.

Svědectví Motsomiho Marobely z botswanské organizace „Mezinárodní socialisté“

je plné naděje: „Na náměstí Morula, kde se stávkující scházejí každý den, vládne vzpurná nálada. Udržujeme ji zpěvem revolučních písní a inspirativními projevy řečníků.“

➔ Převzato ze Socialist Worker, Přeložil: Štěpán Lohr

ZOZNAM ŠPECIFICKÝCH POŽIADAVIEK HNUTIA 15-M

Toto sú niektoré z krokov, ktoré ako občania považujeme za základné pre regeneráciu nášho politického a ekonomického systému. Komentujte ich a predkladajte svoje na zhromaždeniach!

1. ELIMINÁCIA PRIVILÉGIÍ POLITICKEJ TRIEDY:

- » Prísna kontrola neúčasti v ich volebných pozíciách. Špeciálne sankcie za zanedbanie ich povinností.
- » Zrušenie privilégií vzťahujúcich sa k plateniu daní, rokov prispievania a dôchodkového systému. Vyrovnanie platov volených úradníkov k priemernej mzde v Španielsku plus prostriedky potrebné na riadne vykonávanie ich funkcií.
- » Zrušenie imunity súvisiacej s korupciou a zločinom.
- » Povinné zverejňovanie majetku všetkých verejných úradov.
- » Zredukovanie voľne vykazovateľných výdavkov.

2. PROTI NEZAMESTNANOSTI

- » Prerozdelenie práce, alebo podpora skracovania pracovného času a zosúladenie prác za účelom eliminovať štrukturálnu nezamestnanosť (t.j., kým nezamestnanosť neklesne pod 5%)
- » Odchod do dôchodku v 65 a nezvyšovať kým sa neeliminuje nezamestnanosť mladých.
- » Bonusy pre spoločnosti s menej než 10% zmluv na dobu určitú.
- » Istota pracovného miesta: zakázať kolektívne výpovede, alebo objektívne dôvody vo veľkých spoločnostiach, zatiaľ čo veľké firmy majú výhody a daňové úľavy, zabezpečiť tak, že dočasní pracovníci nedostanú práce, ktoré by mohli byť pevnými pracovnými miestami.
- » Znovuzavedenie dávky vo výške 426€ pre všetkých dlhodobo nezamestnaných.

3. PRÁVO NA BÝVANIE:

- » Vyvlastnenie postavených budov, ktoré neboli predané, za účelom poskytnúť ich trhu so sociálnym bývaním.
- » Poskytnutie dotácií pre mladých ľudí

a všetkých chudobných ľudí.

- » Umožniť dación en pago (vrátenie kľúčov od bytu banke výmenou za zrušenie hypotéky).

4. KVALITNÉ VEREJNÉ SLUŽBY:

- » Odstránenie nepotrebných nákladov vo verejnej správe a zriadenie nezávislej kontroly rozpočtu a výdavkov.
- » Nábor zdravotného personálu za účelom odstránenia zoznamov čakajúcich pacientov.
- » Nábor učiteľov za účelom zabezpečiť riadny pomer študentov na triedu, pracovné skupiny a podporné skupiny.
- » Zníženie ceny školného na vysokých školách, aby odpovedalo cene diplomu a ročníkov.
- » Verejná podpora výskumu za účelom zabezpečiť jeho nezávislosť.
- » Lacnú, vysoko kvalitnú a ekologickú udržateľnú verejnú dopravu: znovuzavedenie vlakov, ktoré sú nahrádzané AVE (vysokorychlostné vlaky), s pôvodnými cenami; lacnejšie lístky na autobus; obmedzenie individuálnej automobilovej dopravy v centrách miest; budovanie cyklochodníkov.
- » Miestne sociálne zdroje: efektívne zavádzanie právnických skupín, mestských lokálnych kariérnych sietí, miestnych služieb sprostredkovania a poradenstva.

5. KONTROLA BÁNK:

- » Zákaz akejkoľvek finančnej pomoci, alebo kapitálových injekcií bankám: spoločnostiam v problémoch by malo byť umožnené zlyhať, alebo ich znárodniť, aby vytvorili verejnú banku pod spoločenskou kontrolou.
- » Zvýšenie daní pre banky v priamej úmere k sociálnym škrtom prijatých počas tejto krízy spôsobenej zlým manažovaním.
- » Navrátenie všetkých bánk, ktoré prijali peniaze z verejnej pokladnice do spoločného vlastníctva.
- » Zákaz investovania španielskych bánk v daňových rajoch.
- » Nariadenie sankcií na špekulácie a bankové, neslávne známe praktiky.

6. DANE:

- » Zvýšenie daní na veľké bohatstvo a banky.
- » Odstránenie SICAV (poloveřejná finanční instituce těšící se minimálnímu zdanění ve výši 1%. Jejím cílem je výhodně investovat na finančních trzích pozn. redakce)
- » Vymáhanie daní zo súkromného kapitálu.
- » Skutočnú a efektívnu kontrolu daňových únikov a pohybu kapitálu do daňových rajov.
- » Medzinárodná podpora prijatia dane na medzinárodné prevody kapitálu (Tobinova daň).

7. SLOBODY A PARTICIPATÍVNA DEMOKRACIA:

- » Nie kontrole cez internet. Zrušenie Sinde zákona (zákon, ktorý tvrdé postihuje sdílení a stahování tzv. nelegálních softwaru – pozn. redakce)
- » Ochrana slobody informácií a investigatívnej novinárčiny.
- » Povinné a zaväzujúce referendá o širokozahŕajúcich témach, ktoré menia životy ľudí.
- » Záväzné referendá o akomkoľvek zavedení opatrení prijatých Európskou úniou.
- » Zmena volebného zákona v záujme zabezpečiť skutočne reprezentatívny systém, ktorý nediskriminuje, a ktorý je proporcionálny k akejkoľvek politickej, či sociálnej vôli, kde čistý hlasovací lístok a nehlasovanie majú takisto zastúpenie v legislatíve.
- » Nezávislosť súdnictva: reforma prokuratúry v záujme zabezpečiť jej nezávislosť, vymenovanie členov Ústavného súdu a Najvyššej súdnej rady exekutívou.
- » Zavedenie efektívnych mechanizmov na zabezpečenie vnútornej demokracie v politických stranách.

8. REDUKCIA VOJENSKÝCH VÝDAVKOV

➔ zdroj: nezavisli.blogspot.com
redakčne upraveno

ŘECKÉ VRACEJÍ ÚDER

ZE ZAHRANIČÍ:

Řeční zaměstnanci se 11. května přidali ke generální stávce proti úsporám a škrtům, právě když se vláda snažila vyjednat změny podmínek finanční pomoci.

Evropská unie (EU) a Mezinárodní měnový fond (MMF) loni odsouhlasily nouzovou pomoc Řecku ve výši 110 miliard eur. Ale doprovodná úsporná opatření dále ruinjí řeckou ekonomiku.

Není pravděpodobné, že se Řecku podaří získat miliardy eur potřebné pro příští rok na finančních trzích.

Kreditní rating Řecka klesl do spekulativního pásma, což znamená, že půjčky na finančních trzích budou velmi drahé.

Řecko se proto pokouší dosáhnout změny podmínek stanovených v původní smlouvě o pomoci. V zemích Evropské unie to způsobuje rozruch.

Zaměstnanci pokračují v útocích proti konsenzu o nezbytnosti úspor zastávajícímu řeckými vládnoucími kruhy.

„Před střeďeční stávkou mnozí předpovídali, že půjde o jednu z největších generálních stávek, k nimž dosud došlo“, řekl Panos Garganas, vydavatel řeckého listu Solidarita pracujících.

„Před rokem vstoupil do řeckých záležitostí MMF a vypukla proti tomu



mohutná stávka. Programy nouzové pomoci MMF nefungují a krize se rozšířila na Irsko a Portugalsko.“

„Vláda potřebuje půjčky ve výši 50 – 60 miliard eur, aby zvládla příštích několik let. Za to MMF a Evropská centrální banka (ECB) požadují, abychom se zavázali k dalším, ještě tvrdším opatřením.“

„MMF a ECB prosazují především programový výprodej veřejného majetku, například energetické společnosti.“

„Na obranu veřejných služeb došlo k řadě generálních stávek a dalších mobilizačních akcí.“

„V kabinetu dochází ke sporům a spekuluje se o tom, že země možná míří k novým volbám. Jen málo lidí věří, že vláda přežije dva a půl roku do konce volebního období“, konstatuje Panos Garganas.

➔ Převzato ze Socialist Worker,
Přeložil: Vilém Gutfreund

SÝRIE: JEDNOTNÝ BOJ ZA SVOBODU

ZE ZAHRANIČÍ:



Povstání v Sýrii proti režimu Bašára Asada pokračuje navzdory represím, které si údajně vyžádaly již 800 životů. Demonstrace začaly s požadavky na reformu režimu – teď žádají revoluci.

Bezpečnostní složky obsadily mnoho vesnic a měst s úmyslem potlačit jakékoli volání po změně. Setkaly se však s odporem. Režim na to reagoval pokusy vyvolat sektářské rozpory mezi jednotlivými náboženskými a etnickými komunitami v zemi. Proti těmto pokusům, jako je například snaha prezidenta Asada označovat tuto revoluci za „sunnitské islamistické povstání“, provolávají protestující, že jde o „jednotný boj muslimů, křesťanů, Kurdů a Arabů za svobodu“.

Případná intervence Západu by však mohla mít katastrofální následky, neboť legitimita Asadova režimu spočívala do značné míry právě na opozici vůči západnímu imperialismu. Nicméně ani to nedokázalo zakrýt hluboce zakořeněnou korupci a útlak obyvatel.

Tato revoluce vypukla ve městě Dará, ležícím na hranicích s Jordánskem. Toto

město se stalo domovem pro mnoho Syřanů vystěhovaných z Golanských výšin po jejich obsazení Izraelem v roce 1967. Proto lidé v ulicích často používají slogany, namířené proti syrským bezpečnostním složkám, jako například: „Zbaběle jste utekli z Golan, dnes hrdinně střílíte do neozbrojených lidí.“

Mnoho lidí v Sýrii, Libanonu a Palestině teď volá po pokračování revolucí probíhajících v Sýrii ve čtyřicátých a šedesátých letech. Jak toto povstání dopadne, je zatím obtížné předpovědět. Rozhodující roli sehraje Aleppo, největší syrské město a zároveň centrum průmyslu. V některých čtvrtích se již protesty objevily, stejně jako mezi aleppskými studenty. Ohromná síla syrské třídy pracujících se však stále příliš neprojevila.

➔ Převzato ze Socialist Worker,
Přeložil: Štěpán Lohr

NE PEVNOSTI EVROPA

ZE ZAHRANIČÍ:



Vlády po celé Evropě se snaží vybičovat strach z imigrantů, aby odvrátily pozornost od ekonomické krize. List Socialist Worker zkoumá hlubší příčiny rasismu EU. Imigrace je dalším problémem, který odhaluje nestabilitu Evropské unie (EU). Společně s problémem zadlužení některých států ukazuje, jak světová ekonomická krize deformuje unii.

Politikové se snaží udělat z imigrantů obětní beránky, aby si zvýšili popularitu. Ale přitom vycházejí najevo také podstatnější zdroje napětí v evropské politice.

V Británii se v posledním desetiletí hodně mluví o přistěhovalectví Východoevropanů z nových členských zemí, které vstoupily do EU v minulém desetiletí, například o přílivu polských dělníků.

Mnoho států porušilo vyhlašovaný princip „volného pohybu pracovních sil“ uvnitř EU, když omezilo zaměstnávání pracovníků z členských států východní Evropy. Ale tato omezení skončila začátkem tohoto měsíce – pro občany všech zemí kromě Rumunska a Bulharska.

Ve většině zemí EU vyvolává větší znepokojení vpád přistěhovalců ze států mimo unii do „Pevnosti Evropa“. To se projevilo i při střetnutí mezi italskou a francouzskou vládou.

Francie a některé bohatší státy evropského severu se obávají, že neproniknutelné vnější hranice EU vytvořené Schengenskou smlouvou v roce 1985 se staly až příliš prostupnými, což ohrožuje jejich zájmy.

Po povstáních na Středním východě a v severní Africe padla řada dohod mezi tamními diktátory a EU nebo jednotlivými členskými státy. Na severoafrickém pobřeží dnes není prakticky nikdo, kdo by zadržel imigranty směřující do Evropy.

Lampedusa je italský ostrůvek zhruba uprostřed mezi Sicílií a Tuniskem. Od začátku roku dorazilo na Lampedusu a další malé italské ostrovy více než 25 000 přistěhovalců, převážně z Tuniska.

Italská vláda tvrdí, že když nesmí imigranty vyhnat, musí se „zátěž“ spojená s jejich příchodem rozložit i na ostatní evropské země.

NEADEKVÁTNÍ REAKCE

Podle mluvčího humanitární organizace Lékaři bez hranic „italské úřady reagují ad hoc a zcela nevhodně, ačkoli jim bylo známo, že v létě vždy vzrůstá počet připlouvajících lodí a válka v Libyi vyžene ze země mnoho tisíc uprchlíků“.

Italský premiér Silvio Berlusconi se pokouší svalovat na imigranty ekonomické problémy země. V březnu sliboval vyčistit Lampedusu od imigrantů – ale dokázal jen přesunout tisíce lidí do uprchlických center na pevnině.

Mezitím si francouzský prezident Nicolas Sarkozy stěžoval, že tunišťáci imigranti opouštějí tábory v Itálii a přicházejí do Francie. Požadoval, aby Francie mohla přistěhovalce nějak kontrolovat.

Evropská komisařka vnitřní věci Cecilia Malmströmová slíbila, že postižené země EU dostanou povolení dočasně zavést hraniční kontroly.

Kromě toho EU vytvoří pohraniční hlídky a „posílí dohled“ na vnějších hranicích Evropy. A pokusí se rovněž obnovit dohody se severoafrickými vládami.

V Evropě panuje rozkol mezi vládami bohatšího severu a chudšího jihu.

Ale pro vládnoucí třídy je problém nesrovnatelně složitější, protože většina zemí je také vnitřně rozštěpena.

Imigranti slouží jako hromosvod hněvu veřejnosti. Berlusconi i Sarkozy už

v minulosti využívali imigraci k odvrácení pozornosti od vlastních problémů.

V roce 2009 Berlusconi prohlásil: „Idea mnohonárodní Itálie je levicová a není naší ideou. My vítáme jen ty příchozí, kteří splňují podmínky pro politický azyl“.

A Sarkozy loni nechal deportovat z Francie stovky Romů, čímž sám porušil ducha Schengenské smlouvy. Berlusconi i Sarkozy opakovaně čelí krizím na domácí politické scéně.

Konzervativní britský ministr pro imigraci si samozřejmě stěžuje hlavně na to, že tunišťáci přistěhovalci se možná nezastaví ve Francii, ale mohou při hledání práce proniknout i do Británie.

Někteří političtí vůdci chtějí v zájmu ekonomického rozvoje svých zemí imigraci podporovat, zatímco jiní požadují ztíženou kontrolu. Mnoho vládních stran zaujímá rozporná stanoviska.

Napětí se stupňuje kvůli institucionálnímu uspořádání Evropské unie.

Celoevropský projekt vytvoření jednotného trhu znamená ustavení jednotné evropské měny, volný pohyb pracovních sil a kapitálu uvnitř unie a jednotná pravidla pro ekonomiku.

Splněním tohoto dlouhodobého cíle má EU dosáhnout konkurenceschopnosti s dominantními světovými ekonomikami – USA a Čínou.

Ale odstranění vnitřních hranic provázal vznik „Pevnosti Evropa“, což velice ztěžuje přístup všem zájemcům zvenčí.

Sjednocení ekonomiky EU vyžaduje provedení několika věcí, které jednotlivé

země uskutečnily už v době, kdy se vyvíjely v kapitalistické národní státy.

EU se chystá vytvořit jednotný trh s jedinou měnou, eurem, kontrolovaným centrální bankou.

Snaží se také „harmonizovat“ pravidla podnikání v celé oblasti EU.

A založila jednotnou obchodní zónu pomocí Schengenské smlouvy.

Schengenská smlouva vytvářející „Pevnost Evropu“ byla podepsána v roce 1985 a v platnost vstoupila v roce 1995.

Zahrnuje všechny státy EU kromě Británie a Irska a odstranila překážky ve vzájemném obchodu mezi státy EU.

„Pevnost Evropa“ vytvořila bariéru z ostnatého drátu a předpisů na vnějších hranicích EU.

Za tímto účelem byly používány ozbrojené síly, budována vězeňská zařízení a úředně schvalováno šikanování a útisk Asijců a černých Afričanů.

Británie se žádného z těchto projektů neúčastnila, protože ani jedna z britských vlád si nepřála přerušit exkluzivní vztahy s USA a trhy bývalého britského impéria.

Proto se v Británii nevěnovala větší pozornost nezdarům tohoto projektu. Nyní se někteří komentátoři obávají, že by se mohl úplně zhroutit.

KONKURENCESCHOPNOST

Většina podniků v Evropě si přeje mít rozsáhlý společný trh s jednotnými pravidly.

Rozvoj institucí EU také pomáhá evropským podnikům efektivně konkurovat jiným ekonomikám.

Ale ekonomická krize málem způsobila zhroucení několika nejslabších evropských států a zpochybnila aspirace evropských vůdců.

Když krize udeřila, vlády po celém světě nejprve poskytovaly záruky za dluhy celého bankovního systému. Nyní jsou dluhy slabších států eurozóny garan-



továny silnějšími státy.

Aby je mohly zaplatit, vlády po celé EU rozpoutaly vlnu úsporných opatření – útoky na zaměstnance.

Ale vládnoucí třídě vznikl problém – není jisté, jak daleko může zajít, aniž by vyvolala zuřivou opozici.

Skupiny elity mezi sebou bojují o prosazení svých koncepcí, ale nedokážou se vyhnout ani vnitřním sporům.

EU je konfederací národních států, proto krize nezpůsobila semknutí EU, nýbrž zintenzivnila soupeření a konkurenci mezi členy.

Petrávající krize způsobuje, že političtí vůdci se snaží odvrátit pozornost pomocí problému imigrace a rozdělit nás, občany.

V současné situaci je nejnaléhavějším úkolem bojovat proti rasismu a proti pokusům nechat za krizi zaplatit pracující.

BOJ VE PROSPĚCH IMIGRANTŮ A PROTI RASISMU

Několik britských kabinetů po sobě uvádělo jako jeden z důvodů opozice proti projektu prohlubování EU snahu zachovat Londýnu postavení světové finanční metropole.

Tvrdí nám, že volný vstup kapitálu do Británie je pro zemi ohromným přínosem. Ale volný pohyb pro lidi se z jakéhosi důvodu za přínos nepovažuje.

Pracující se stěhovali po celém světě od samého počátku kapitalistické éry – nedobrovolně jako zavlčení otroci, nebo v rámci masových migrací, které vedly ke vzniku moderních USA.

Přes všechna nebezpečí je stále mnoho migrantů připraveno vydat se na cestu. Někteří prchají před válkou v Libyi,

jiní jsou „ekonomickými migranty“, protože vědí, že v západních zemích mohou vydělat mnohem víc peněz.

Nenávist, s níž se tito imigranti setkávají, kontrastuje s přístupem k světové majetkové elitě, jež považuje za samozřejmost, že může cestovat, kamkoli chce, nebo k střední třídě, která chápe ekonomickou migraci jako své právo.

Média neútočí na britské lékaře, když odcházejí do USA za vyšším platem, nebo inženýry odcházející do Dubaje.

A za zmínku jim nestojí ani metody západních bank při zdímání zisků z nejchudších zemí celého světa.

Zaměstnanci si někdy myslí, že jedinou cestou k zachování jejich pracovních podmínek je akceptovat ještě tvrdší hraniční kontroly.

Ale spolu s přijetím požadavků vůdců slábne schopnost zaměstnanců klást odpor koncepci Evropy, kterou mnozí levicovní myslitelé nazývají „Evropou bossů“.

Přestože nám političtí vůdci svou propagandou sugerují opak, zaměstnanci v Británii, Francii nebo Polsku mají mnohem víc společných zájmů navzájem než s vládci ve svých zemích. A všichni mají společné zájmy s pracujícími v Tunisku, Egyptě nebo v Burkyně Fasso.

Pracující inspirované povstáními v severní Africe nebude obtížné o tom přesvědčit.

Jsmo proti „Pevnosti Evropa“ a požadujeme eliminaci rasistických imigračních zákonů – bez ohledu na to, zda je navrhuje EU nebo vlády členských států.

➔ Převzato ze Socialist Worker
Přeložil: Vilém Gutfreund



STÁTNÍ KAPITALISMUS: ROLNÍCI A DĚLNÍCI, NA ZÁVĚR

TEORIE:

Přetiskujeme další kapitolu z analýzy minulého režimu, kterou vypracoval Tony Cliff ve své knize Státní kapitalismus v Rusku.



ROLNÍCI A DĚLNÍCI

Říjnová revoluce ve skutečnosti nebyla jednou revolucí. Byla to vlastně fúze revolucí dvou: socialistické dělnické revoluce - produkt vyzrálého kapitalismu a rolnické revoluce - vyústění konfliktu mezi rozvíjejícím se kapitalismem a starým feudálním zřízením. Rolníci byli jako vždy ochotni vyvlastnit soukromé pozemky velkostatkářů. Zároveň však silně lpěli na vlastních malých soukromých pozemcích. Byly připraveni povstat proti feudalismu, avšak na druhé straně nikterak netoužili po socialismu. Stejný postoj rolníků známe i z francouzské historie. Po roce 1789 rolníci vždy podporovali reakční vlády v boji proti „rudé hrozbě“ ze strany pařížské dělnické třídy. Právě oni vytvářeli solidní zázemí Bonapartovi a později i jeho synovci Napoleonu III. V západní Evropě, kde byly (s výjimkou Španělska a Itálie) zrušeny velké statky, vesničané jen zřídka kdy volili do parlamentu socialisty nebo komunisty. Není proto nijak překvapující, že vítězné spojenectví dělníků a rolníků v říjnové revoluci bylo záhy vystřídáno velmi napjatými vztahy. Jakmile byly poraženy bílé armády, a spolu s nimi zaniklo i nebezpečí obnovení statkářství, zachovali si rolníci vůči dělníkům jen velmi málo loajality. Rolníci podporovali vládu, která jim rozdávala půdu. Když jim však tato vláda začala

zabavovat část úrody, aby nasýtila hladové obyvatelstvo měst, postoj rolníků se úplně změnil. Tato dvojakost v postoji rolníků vůči sovětské vládě vyšla najevo v dubnu 1923 na dvanáctém sjezdu komunistické strany, na kterém se sešel velký počet provinčních delegátů. Z jejich zpráv vyplynulo, že rolníci považují bolševiky a komunisty za dvě zcela odlišné skupiny lidí: ti první jim dávají půdu, ti druhí představují státní útlak. (Toto nedorozumění bylo způsobeno tím, že na sedmém sjezdu strany - 1918 - byl přijat název Komunistická strana).

Socialističtí dělníci usilují o socializaci práce, státní vlastnictví a socialistické plánování. Rolníci usilují o individuální malovýrobu, soukromé vlastnictví a svobodu trhu. Není proto možné zabránit trvalému konfliktu mezi těmito dvěma výrobními systémy. „Malovýroba plodí kapitalismus a buržoazii. A to neustále - každým dnem, každou hodinou. Kapitalismus se tu rodí živelně a v obrovském rozsahu.“ [8] Zaostalost zemědělské výroby a její individuální charakter je vážnou překážkou pro rozvoj plánované průmyslové výroby. Můžeme zde parafrázovat Abrahama Lincolna: „Nemůžete mít dům z poloviny postavený na kolektivní plánované práci a z druhé poloviny na anarchisticky individuální práci.“

Konzervatismus ruského rolnictva byl po říjnové revoluci ještě zesílen skutečností, že rolnická revoluce nejenže odstranila feudální vlastnictví půdy a eliminovala tím revoluční prvek rolníků, ale také značně zmenšila třídní rozdíly uvnitř rolnictva samotného. Počet zemědělských proletářů a polo-proletářů - přirozených spojenců městské dělnické třídy, byl rolnickou revolucí drasticky snížen. Revoluce v Rusku byla mnohem demokratičtější, důslednější a zašla mnohem dál, než revoluce ve Francii roku 1789. Za Velké francouzské revoluce byly velké pozemky obvykle prodávány, a padly tak do rukou lidí, kteří měli peníze - městským a venkovským bohatcům. V Rusku byly oproti tomu vyvlastněni nejen velkostatkáři, ale také mnoho bohatých sedláků. Jejich půda pak byla zdarma distribuována mezi rolníky.

Aplikace socialistického výrobního způsobu na zemědělství je nesmírně složitou záležitostí. Na rozdíl od průmyslu je zemědělství - a to i ve většině vyspělých zemí - založené převážně na malovýrobě drobných farmářů. Mnohé průmyslové podniky zaměstnávají stovky tisíc dělníků. Avšak v zemědělství, i ve Spojených státech, převažují drobné farmy. 77 procent všech zemědělských pracovníků v USA patřilo roku 1944 mezi rodinné příslušníky farmářů. [9]

Tvrzení, že přežití malých farem je v mnoha případech umožněno tím, že drobný zemědělec, který je dělníkem, kapitalistou a pozemkovým vlastníkem současně, je ochoten tvrdě pracovat - ještě tvrději, než průmyslový dělník - a vzdát se nájemného a podílu na zisku a dostávat ještě nižší příjem než dělníci ve městě, není pro nás relevantním argumentem.

Rozhodujícím faktorem je to, že technická převaha velkovýroby nad malovýrobou je v zemědělství neporovnatelně menší než v průmyslu. Ještě více než pro obilní výrobu to platí pro intenzivní smíšené hospodářství. (A mimochodem, nesmíme zapomínat na to, že jak populace ve městech roste a životní úroveň stoupá, tak klesá význam produkce obilovin v poměru k výrobě mléka, zeleniny, ovoce, masa a tak dále.) Velké zemědělské farmy v mnoha zemích se navíc vyvinuly spíše z drobných zemědělců v průběhu volné hospodářské soutěže, než jako výsledek

vnějších ekonomických faktorů - oplocení, přežití feudálních panství a podobně.

Engelsova představa o tom, jaká opatření mají být přijata vůči rolníkům po socialistické revoluci, byla následující:

„Je ... zřejmé, že nemůžeme, až budeme mít státní moc, pomýšlet na to, abychom malorolníka násilně vyvlastnili (ať už za náhradu nebo bez ní) ... Naším úkolem vůči malorolníkům je především převést jeho soukromé hospodářství a soukromé vlastnictví v družstevní, ne násilím, nýbrž

Brzy po revoluci začalo být řadě bolševickým teoretiků - a především ekonomů Evženu Preobraženskému - jasné, že nadhodnota vyrobená v průmyslu nemůže sama o sobě stačit k akumulaci kapitálu, a to zejména ne „od okamžiku vítězství dělnické třídy ... neboť nyní nemůžeme pracovní sílu vystavovat tak špatným pracovním a zdravotním podmínkám, jako tomu bylo za kapitalismu. Toto je rozhodující překážkou zpomalující socialistickou akumulaci - překážka, kterou kapitalistický



příklady a poskytováním společenské podpory k tomuto účelu. A zde je ovšem dosti prostředků, jak ukázat malorolníkům výhody, které již dnes musí pochopit ...

My stojíme rozhodně na straně malorolníka. Učiníme vše, co bude jen trochu možné, abychom jeho úděl učinili snesitelnějším, abychom mu usnadnili přechod ke združstevnění, jestliže se k tomu rozhodne. A abychom mu dokonce, jestliže toto rozhodnutí ještě nebude moci učinit, poskytl delší lhůtu na rozmyšlenou na jeho drobném hospodářství.“ 10.

Engels se domníval, že to bude trvat celé generace, než se rolnictvo západní a střední Evropy dobrovolně rozhodne vstoupit do společných družstev. Je jasné, že v zemi, kde je drtivá většina obyvatelstva zaměstnána v zemědělství a kde je průmysl nedostatečně rozvinutý, než aby dokázal uspokojit potřeby rolníků a tím je přilákat do kolektivní výroby - jako tomu bylo v Rusku roku 1917 - budou překážky na dobrovolné začlenění rolníků do družstevní výroby ještě mnohem větší. Dobrovolná spolupráce vyžaduje vysoce mechanizované zemědělství, dobré ceny zemědělských produktů vykupované státem, bohatou nabídku levného průmyslového zboží pro rolníky a velmi nízké daně. Stručně řečeno, hojnost.

průmysl v počátečním období svého vývoje vůbec neznal.“ [11] Oproti „socialistické akumulaci“ (definované jako rozmnožování výrobních prostředků v důsledku nadprodukce, vyrobené v samotné socialistické ekonomice) formuloval Preobraženský pojem primitivní socialistická akumulace,“ [A] kterou sám vymezil jako „akumulaci státních materiálních zdrojů, a to především na úkor zdrojů ležících mimo státní ekonomický systém.“ „Tato akumulace bude v zaostalé agrární zemi nutně hrát kolosální roli ... Primitivní akumulace bude převládat v době industrializace ... Tento termín proto musíme chápat jako klíčový pro období primitivní nebo přípravné socialistické akumulace.“ [13] Tímto „zdrojem, ležícím mimo státní ekonomický systém“ je zemědělství. Tak jako v merkantilistickém období v západní Evropě hromadili první kapitalisté - obchodníci bohatství díky koloniálnímu vykořisťování, stejným způsobem by socialistický průmysl využíval vnitřní „kolonie“ (tento termín však Preobraženský důrazně odmítal) - malovýrobní zemědělství. Preobražensky neobhajoval násilí proti rolníkům, jehož se dopouštěli merkantilističtí obchodníci. Rovněž nechtěl, aby se některá třída - v tomto případě dělnická třída - dostala na pozici vykořisťovatelské třídy. Navrhl

opatření, která byla mnohem mírnější než ta, která používala merkantilistická buržoazie. Navrhoval částečné potlačení zákona hodnoty a upravit podmínky směny mezi průmyslem a zemědělstvím ve prospěch prvního a na úkor druhého. Takže na jednotku práce ve státním průmyslu by při směně připadlo více než jednotka práce v zemědělství. Preobražensky předpokládal, že tento způsob směny brzy povede k tak rychlému růstu výroby ve společnosti, který nejen, že bude prospěšný pro společnost jako celek, ale vzrostou dokonce i absolutní příjmy rolnictva.

Ve skutečnosti by však uskutečňování Preobraženského „primitivní socialistické akumulace“ logicky vedlo k velmi odlišné situaci, než jakou si on sám představoval. Jakýkoli pokus „ždímat“ rolníky by pravděpodobně skončil záměrným snížením výroby, takže směna mezi zemědělstvím a průmyslem nastavená ve prospěch průmyslu by ve skutečnosti vedla ke snížení objemu obchodu. Je pouze jeden způsob, jak řešit takovouto „stávku.“ A to, použít proti rolníkům násilí, vyvlastnit je a soustředit je do velkých farem, v nichž by mohl stát kontrolovat jejich práci a výstup. Pokud však stát používá takovéto metody, musí rovněž čelit vážnému odporu ze strany dělníků, z nichž mnozí - v zaostalé rozvojové zemi - se do průmyslu rekrutovali z venkova a přirozeně tak mají s vesničany úzké rodinné vazby. Navíc, pokud se stát, usilující o „primitivní socialistickou akumulaci“, uchyluje k útlaču, co by mu mělo zabránit v tom, aby tento útlak v zájmu „socialistické akumulace“ neobrátil proti samotným dělníkům ve státním průmyslu a nezačal z nich ždímat nadhodnotu?

Jedním řešením konfliktu mezi státním průmyslem a malovýrobním zemědělstvím v zaostalé zemi by bylo, nastavit tempo rozvoje průmyslu v závislosti na rychlosti, kterou se zvyšuje nadhodnota v zemědělství. V důsledku rolnické revoluce však došlo k velkému poklesu zemědělských přebytků (nadhodnoty) přicházejících na trh, protože hlavními poskytovateli těchto přebytků byli velcí vlastníci půdy a kulaci. Rozdělením půdy a zvýšením podílu středních rolníků, kteří pracovali hlavně pro svou obživu, také ubylo zdrojů zemědělských produktů určených pro trh.

Větších přebytků by se jistě získalo zvýšením podílu půdy, jež drží v rukou bohatí rolníci, zvaní v Rusku kulaci. Avšak kdyby měl být rozvoj státního průmyslu závislý na zemědělství kulaků, musel by se průmysl rozvíjet hlemýždím tempem, což by oslabilo průmyslovou dělnickou třídu vůči kulakům. To by nakonec nevyhnutelně vedlo k vítězství soukromého kapitalismu v celé ekonomice.

Případně by mohl být konflikt mezi průmyslem a zemědělstvím vyřešen rychlou industrializací na základě „primitivní akumulace“ - vyvlastnění rolníků a jejich nucené zapojení do velkých mechanizovaných farem, čímž se uvolní pracovní síly pro průmysl a výrobu zemědělských přebytků pro městské obyvatelstvo. Takováto metoda „primitivní akumulace“ nakonec rovněž vede k podřízení průmyslových dělníků potřebám akumulace kapitálu. Touto cestou je zemědělská malovýroba přeměněna a začleněna do státně kapitalistické ekonomiky.

V obou případech by bylo směšné očekávat rozkvět socialistické demokracie. Naopak, v prvním případě se stát musí podřizovat vzrůstajícímu tlaku kulaků, čímž bude upadat jeho autorita mezi dělníky. V druhém případě musí být stát všemocný a z toho vyplývá, že jeho úředníci budou autokratičtí jak vůči dělníkům, tak vůči rolníkům.

(Oba dva způsoby řešení tohoto problému byly skutečně vyzkoušeny. První v období „nové hospodářské politiky“ (NEP) - 1921-1928 - a druhý během pětiletých plánů.)

NA ZÁVĚR

Ekonomika dělnického státu a kapita-

listická ekonomika mají mnoho společných rysů. Dělnický stát - přechodné stádium mezi kapitalismem a komunismem - v sobě nevyhnutelně nese řadu rysů společnosti, na jejichž ruinách vyrůstá, ale současně také zárodek budoucí společnosti. Tyto protichůdné prvky sice existují v přechodném stádiu současně, ale prvky staré společnosti jsou zde podřízeny prvkům společnosti nové. Společným rysem pro dělnický stát i kapitalismus je dělba práce mezi duševní a manuální prací. To co však dělnický stát od kapitalistického odlišuje, je dělnická kontrola nad výrobou. Dělnická kontrola tvoří most, i když úzký most, ke zrušení dělby práce na manuální a duševní, což však bude kompletně realizováno až se vznikem komunistické společnosti. Jak v dělnickém státu tak v kapitalismu tvoří technici hierarchii, již jsou dělníci podřízeni (ačkoli v dělnickém státě není tato hierarchie tak výrazná). V dělnickém státě však nejsou technici podřízeni kapitálu, nýbrž vůli dělnického státu, tedy kolektivu výrobců. To je výchozí bod k odstranění veškeré společenské hierarchie ve výrobě. Prvky vynucování pracovní kázně budou existovat i v dělnickém státě, tak jako je tomu v kapitalismu. Narozdíl od kapitalismu to však není jediný způsob vytváření disciplíny. Naopak, všechny

represivní prvky neustále ustupují prvkům uvědomění, dokud společenská solidarita, harmonické vztahy mezi lidmi a vzdělání neučiní jakýkoli nátlak v procesu výroby zcela zbytečným. V ekonomice dělnického i kapitalistického státu jsou jednotlivé komodity směňovány za jiné komodity, jež obsahují ekvivalentní množství společensky nezbytné práce. Avšak v dělnickém státě je toto výsledkem vědomého ekonomického směřování a nikoli slepých sil. A navíc - což má zcela zásadní význam - je ekvivalentní směna založena na rovnosti práv všech přímých výrobců, což je dáno společným vlastnictvím výrobních prostředků. Buržoazní zákonitosti pod vládou buržoazie vedou k vykořisťování. Buržoazní způsob distribuce v dělnickém státě „mlčky uznává nerovné individuální potřeby a možnosti jako přirozená privilegia.“ Díky společnému vlastnictví výrobních prostředků však vytváří rovnost mezi výrobci. Předpokladem existence buržoazní distribuce v dělnickém státě je absence jakéhokoli vykořisťování a vývoj směrem k úplnému zrušení všech ekonomických nerovností, včetně těch, které vyplývají z přirozených individuálních výhod.

→ Tony Cliff,
Přeložil Vítězslav Lamač

KRIZE KAPITALISMU A ANTIKAPITALISTICKÁ ALTERNATIVA

TEORIE:



to konec kapitalismu?“, „Co bude krize znamenat?“ - kladli si mnozí nahlas otázku. I v českém tisku se tato debata otevřela. Martin Weiss v Lidových novinách z 18. září 2008 píše článek s názvem „Temné zítřky“, v Právu článek „Předposlední soud“, znovu Lidové noviny „Opravdu nastává konec kapitalismu?“ atd.

GLOBALNÍ OFENZÍVA KAPITÁLU

Podívejme se stručně na kořeny této krize. Dobře je shrnul marxistický ekonom David Harvey. Podle něj má „současná krize své kořeny v krocích, které byly učiněny k vyřešení krize v 70. letech. Tyto kroky jsou:

1. postupný útok na organizované pracující a jejich politické instituce, mobilizace globálních zásob práce, zavádění práci spořících technologií a zvyšování konkurence. Výsledkem je globální stlačování mezd a vytvo-

Už více jak pět let žijeme v ekonomické krizi, jakou svět nezažil od onoho „černého pátku“ na newyorské burze v říjnu 1929 a následné krizi 30. let.

Bezprostředně po krachu na amerických hypotečních trzích se v mainstreamových médiích i mezi mainstreamovými ekonomy a politiky začalo debatovat: „Je

ření obrovské zásobárny pracovní síly žijící v těžkých podmínkách.

2. Podrývání předchozích struktur monopolu moci a nahrazení kapitalismu národních států konkurencí na mnohem divočejším mezinárodním poli mezinárodní konkurence. Nerovnoměrný geografický rozvoj a meziteritoriální konkurence se stala klíčovým jevem v kapitalistickém rozvoji, čím otevřely cestu k počátkům hegemonického posunu moci zejména, ale ne výlučně, do Východní Asie.
3. Využití a posílení nejnestálější a vysoce pohyblivé formy kapitálu, finančního kapitálu, k opětovné alokaci kapitálových zdrojů globálně (nakonec v podobě elektronických trhů: sledování indexů, burzy atd.) a tím zažehnutí deindustrializace v tradičních jádrových regionech a nových forem vysoce utlačovatelské industrializace a těžby nerostných surovin v rozvojových zemích. Výsledkem toho bylo zvýšení ziskovosti finančních korporací a nalezení nového způsobu jak globalizovat a údajně absorbovat rizika skrze vznik fiktivních kapitálových trhů (bubliny, nakupování akcií podle plánovaných výnosů firem atd.).
4. To vedlo k zvýšenému spoléhání se na „akumulaci vyvlastněním“¹ jakožto nástroj pro zvětšení kapitalistické třídní moci. Nové kolo původní akumulace² namířené proti původnímu a rolnickému obyvatelstvu bylo posíleno ztrátou aktiv nižších tříd v jádrových ekonomikách (jak jsme viděli u nevýhodných půjček na domy v USA, kde ztráty z tohoto trhu byly zaplacené zejména afroamerickými obyvateli).
5. Posílení jinak klesající účinné poptávky tím, že byla dotlačena dluhová ekonomika na své hranice (zejména v USA a VB, ale také v Lotyšsku, Dubaji a jinde).
6. Kompenzování mizivé míry zisku ve výrobě tím, že byla vytvořena celá série bublinových trhů s aktivy, založená na spekulacích, jejímž nejvýraznějším vyjádřením byla bublina s nemovitostmi v USA, která praskla v letech 2007 – 2008.

Abychom to tedy shrnuli. Celý proces přeměny světového systému se soustředil na větší liberalizaci obchodu, tzv. flexibilizaci trhu práce, tj. snižování práv zaměstnanců, privatizace služeb vlastně-



ných státem a zavádění kapitalistických vztahů tam, kde dosud nebyly. Souhrnně se to od konce 90. let nazývá globalizace a jejím cílem je alokovat přebytečný kapitál a obnovit klesající míru zisku.³

Právě její pokles je pro kapitalismus zásadní problém. Je totiž založen na neustálé expanzi a sebe reprodukci kapitálu. Bez nich nemůže kapitalismus fungovat. Proto je hlavním motivem ekonomicky aktivních subjektů zisk, akumulace pro větší akumulaci. Ve filosofických a nikoli ekonomických termínech to pojmenoval i Václav Bělohradský svým výrokem o „růstu Růstu“.

Tento systém se ale neustálou snahou vyrobit více, aby se mohlo prodat více, dostává do krizí. Protože jednak není nikdo, kdo by tolik zboží koupil a jednak díky stále vyostřenější konkurenci a technologické unifikaci klesá ona zmiňovaná míra zisku.

KONSPIRAČNÍ TEORIE – FALEŠNÁ STOPA

Důvody, proč jsem svůj příspěvek začal naznačením ekonomické analýzy současné krize, jsou dva. Prvním z nich je, že mezi lidmi, kteří začínají zpochybňovat mainstreamový rámec uvažování o globální politice se šíří nejrůznější verze konspiračních teorií. Počínaje různými Zeitgeisty, přes spiknutí bankéřů, až po boj proti Novému světovému řádu. Všem jim je společné to, že se nedívají na problém v jeho systémové rovině, ale jako výsledek dohody a snah jednotlivců, skrytých v pozadí. V novém kabátě prezentují starý model, který zastávali např. ruští narodníci, kteří páchali individuální teroristické útoky na vysoké carské úředníky či cara samotného. Měli takovou představu, že když odstraní tyto před-

stavitelé režimu, režim sám se zhroutí. Stejně tak zastánci konspiračních teorií vedou svůj boj proti Bildbergu, Trilaterální komisi apod. A zatímco ruští narodníci si na konci 19. století mohli nalhávat, že car a jeho nejbližší poradci opravdu řídí systém, myslet si dnes v globalizované společnosti, kde probíhají miliardy operací během jednoho dne, že to někdo dovede řídit z nějakého luxusního hotelu, je naprostý nesmysl. Místo kritiky systému je tu kritika jednotlivců. Ta má pak potenciál soustředit se v praktické politice na tyto postavy a nikoli na strukturu celého systému.

MARX RELOADED

Ale popularita konspiračních teorií poukazuje na nezaplňené vakuum, které se tak snaží naplnit. Je to prázdné místo nějaké teorie, která by dokázala proměny a vývoj dnešního světa analyzovat.

A to je druhý důvod, proč jsem začal s oním náčrtem analýzy. David Harvey totiž není jen nějaký ekonom, ale je to marxistický ekonom. Právě rehabilitace marxismu, jakožto účinné systémové teorie nám pomůže zorientovat se v dnešním světě.

Když mluvím o marxismus, musíme mít na paměti, že nemá nic společného s ideologií minulého režimu, která z autorů jeho textů dělala svaté a z textů samotných vyprázdňené fráze, které se povinně učili ve škole.

Marxismus je především metoda, jak analyzovat společnost. Ale takových společenských teorií je řada, mohl by ihned někdo namítnout. Marxismus se od nich však liší jedním důležitým bodem, a to je důraz na praxi. Jak už napsal Marx ve snad nejproslavenější jedenácté tezi o Feuerbachovi: „Filosofové svět různě jen vyklá-



dali, jde však o to jej změnit.“

Důraz marxismu je tedy kladen na otázku „Co dělat?“. Klade si tak otázky kdo udělá to, co se má udělat? Kdo je tím aktérem, tím činitelem či nositelem nějaké změny. Pro marxismus jsou to námezdní pracující, kteří stojí v ekonomickém jádru systému a bez jejichž práce by systém fungovat nemohl. Z tohoto důvodu se také marxismus dívá na svět nikoli „neutrálně“, z nějakého akademického odstupu, ale s vášnivou angažovaností těch, kteří stávkují, bojují proti vykořisťování a všem podobám útlatku.

SYSTÉMOVÁ KRIZE

Vraťme se ale k současné krizi. Odhaduje se, že aby mohl systém dále fungovat, musel by globální růst HDP činit zhruba 3%. Co to znamená v řeči čísel: znamenalo by to najít nové ziskové investice za více jak 1,7 trilionů dolarů v roce 2012 až po téměř 3 triliony v roce 2030. Naproti tomu bylo potřeba v o,15 trilionů v roce 1950 a 0,42 trilionů dolarů v roce 1973. Skutečné problémy s tím, kam nalít přebytečný kapitál začínají po konci 80. let, i když se otevřela Čína a zhroutil se sovětský blok. Tyto obtíže byly částečně překonány vznikem fiktivních trhů, kde spekulace s hodnotou aktiv může pokračovat donekonečna. Tedy pokud se někdo nezeptá, jakou mají ty nakoupené balíčky skutečnou cenu. Pak začne panika, začnou bubliny praskat a dál je ten příběh známý. Ale kam půjdou ty investice dnes?

Když necháme stranou neoddiskutovatelná omezení ve vztahu k přírodě (především otázka globálních změn klimatu), další potenciální omezení efektivní poptávky na trhu, technologií a geografické a geopolitické distribuce budou hluboká. A to necháváme stranou

nějaký aktivní odpor, což je také velmi nepravděpodobné. Jaký prostor nám v globální ekonomice zbývá pro záplatu, která by absorbovala přebytečný kapitál? Čína a bývalý sovětský blok už byli integrováni. Jižní a jihovýchodní Asie se rychle plní. Afrika se dosud integrována není, ale neexistuje jiné místo se schopností absorbovat veškerý přebytečný kapitál. Jaké nové výrobní linky musí být otevřeny, aby absorbovaly růst? Dlouhodobě tedy neexistuje podle Davida Harveyho kapitalistické řešení kapitalistických krizí. Tato krize se liší od předchozí, že už opravdu není kam expandovat.

POSTKAPITALISTICKÁ ALTERNATIVA

Otevírá se nám tak otázka postkapitalistických alternativ.

Tato alternativa by měla být postavena na čtyřech hodnotách: spravedlnosti, efektivitě, demokratičnosti a udržitelnosti.

Spravedlnost je nejlepší chápat jako souhrn tří dalších hodnot - svobody, rovnosti a solidarity: jedna z podob rovnostářského principu spravedlnosti by odpovídala tomu, že by každý měl rovný přístup ke zdrojům, které potřebuje, aby mohl žít takovým životem, kterého by si mohl vážit.

„Efektivita znamená nemrhat aktivity, i kdybychom tím sledovali žádoucí výsledek,“ jak říká Michael Albert; navíc to oproti dnešnímu pojetí efektivit, kdy je jejím měřítkem kolik dokážeme vyrobit, kolik na tom ušetříme a kolik na tom vydělám; naproti tomu měřítkem efektivit v postkapitalistické společnosti by mělo být uspokojování potřeb lidí a ohled k životnímu prostředí.

Demokracie je ústřední hodnotou antikapitalistické kritiky. Žijeme v par-

lamentní demokracii, kde můžeme jít jedenkrát za čtyři roky k volbám, ale po zbytek doby nemáme žádné slovo v tom, co se děje. Je příznačné pro dnešní situaci, že téměř doslovně stejnou kritiku prezentoval na serveru Idnes.cz bavič-moderátor Jan Kraus: „Když se rozhlédnete po západní Evropě, trpí stejným problémem: vy zvolíte své zástupce a tím končí váš vliv. Oni mají okamžikem zvolení čtyři roky naprosto volnosti a času k tomu, aby upevňovali své výhodné pozice ve společnosti.“⁴

Stejně tak nemůžeme rozhodovat o klíčových investicích a stavbách. Jedno kliknutí přesune miliardy z jednoho konce světa na druhý a může ovlivnit statisíce životů a nikdy nikdo z těch, na které tento přesun dopadne, k tomu nemohou říci ani půl slova.

A konečně na pracovištích, kde většina lidí tráví většinu svého života, neexistuje žádná demokracie. Práce, které věnujete 20, 30, 40 let svého života, je naprosto mimo vaši kontrolu.

Udržitelnost: kritizujeme kapitalismus za destrukci životního prostředí a bezohledné plýtvání neobnovitelných zdrojů. Z toho vyplývá, že požadujeme systém, ve kterém bude každá generace opouštět zemi v přinejmenším stejně dobrém stavu, v jakém jí našla.

Myslím si, že alternativou, kterou bychom měli hledat, je socialismus. Moje základní koncepce socialismu je odvozena z klasické marxistické tradice Marxe, Engelse, Lenina, Trockého, Luxemburgové a Gramsciho a dalších. Tato koncepce má, alespoň pro naše účely, čtyři zásadní rysy:

1. Marx koncipoval socialismus jako proces sebeemancipace - slovy amerického marxisty Hala Drapera jako „socialismus zdola“ oproti „socialismu shora“ (stalinismus a sociální demokracie);
2. Podle toho Marx také koncipoval socialismus jako „revoluci proti státu“: koncepce státního socialismu pro něj byla protimluvem.
3. Činitelem socialistické přeměny byla dělnická třída: pouze námezdně pracující vykořisťování kapitálem měli jak zájem, tak kolektivní schopnost přeměnit společnost.
4. Institucionálně znamená socialistická přeměna společnosti zrušení stávajícího byrokratického státního aparátu a jeho nahrazení samosprávou pracujících. V historii již mnohokrát krátce zazářil podobný systém vlády - během Pařížské komuny roku 1871, španělské revoluce z let 1936-7, maďarské revo-

luce 1956, v podobě dělnických šór během íránské revoluce 1978-79, Solidarity v Polsku v letech 1980-81, avšak nejdůležitější z nich byly dělnické a vojenské rady, které se dostaly k moci v Rusku v říjnu 1917.

Je jasné, že tato koncepce socialismu je radikálně odlišná od toho, co existovalo v SSSR a východní Evropě, a co ještě v různých formách přežívá v Číně, v Severní Koreji a na Kubě. V tradici Mezinárodních socialistů, do které jako člen Socialistické Solidarity patřím, chápu tyto společnosti jako příklady byrokratického státního kapitalismu, ve kterém stalinská nomenklatura kolektivně vykořisťovala pracující těchto zemí v podstatě stejným způsobem, jakým západní kapitalisté vykořisťují své pracující. Z této perspektivy nebyl kolaps stalinistických režimů v letech 1989-91 kapitalistickou kontrarevolucí, ale, jak řekl Chris Harman, „krokem stranou“ z jedné formy kapitalismu do jiné.

Marx jak známo odmítal, až na několik důležitých poznámek, říci cokoliv detailnějšího o tom, jak by socialismus mohl vypadat. Nemyslím si, že toto odmítání je nadále udržitelné. Po kolapsu stalinismu a tváří v tvář vlivné liberální kritice plánování, vytvořené Fridrichem von Hayekem a dalšími autory, musíme být připraveni poskytnout alespoň hrubý náčrt socialistické společnosti.

Jeden z Marxových důvodů, kvůli kterým odmítal být konkrétnější, však stále platí: intelektuální předpovědi budoucí společnosti budou opraveny a dokonce proměněny praktickou zkušeností masového boje. To bychom měli mít na paměti.

Nicméně několik základních rysů můžeme shrnout už teď:

1. Socialismus bude v první řadě radikálním rozšířením demokracie a to tím, že podřídí ekonomický proces těm samým demokratickým principům, které mají vládnout v politickém životě.
2. Zároveň bude prohloubením demokracie - nahrazení pasivní volby, kdy si voliči již stále častěji nechtějí vybírat mezi více či méně identickými politiky, kteří slouží velkému byznysu a korporátním médiím, participativní demokracií, ve které je moc decentralizována do té míry, do které to jen jde, a lidé dělají rozhodnutí, která ovlivňují jejich životy.
3. Institucionálně to znamená vládu samosprávných federací dělnických, spotřebitelských a soused-

ských rad.

4. Aby takováto demokracie mohla fungovat, musí mít každý svobodný přístup k informacím a možnost účastnit se veřejných diskusí: moderní informační technologie tento princip velice usnadňují, dnes je však veřejná sféra ovládána korporativními médii. I ta musí být podřízena demokratické kontrole, musí zde existovat princip rovného zastoupení profesí, úhlů pohledu atd.
5. Po ekonomické stránce tato demokracie vyžaduje společenské vlastnictví většiny materiálních produkčních prostředků a (z důvodu uvedeného v bodě 4) prostředků masové komunikace.
6. Socialismus také znamená systém demokratického plánování, ve kterém se bude kolektivně rozhodovat o alokaci zdrojů.
7. A konečně rozdělování příjmů bude, jak to jen bude možné, založeno na principu, který Marx převzal od Luise Blanca a o němž tvrdil, že bude platit v plně komunistické společnosti: „každý podle svých schopností, každému podle jeho potřeb.“

EKONOMIKA SOCIALISMU

Zatímco dnes čelíme snaze o privatizaci naprosto všeho, často chybí důraz na právě opačnou formu vlastnictví. Není možné mít samosprávné hospodářství, dokud jsou bohatí jednotlivci a soukromé korporace schopni zabránit všem ostatním v přístupu k nejdůležitějším produkčním zdrojům.

Společenské vlastnictví ale neznamená státní vlastnictví, které je zcela slučitelné s kapitalistickým vykořisťováním, což jsme viděli ve stalinistických režimech na Východě, sociálnědemokratických sociálních státech na Západě a rozvojových diktaturách na Jihu. Aby šlo o skutečně společenské vlastnictví, musíme mít demokratickou samosprávu dělnických, spotřebitelských a sousedských rad.

Materiální produkční zdroje mohou být, obecně vzato, vlastněné společensky, ale pracovní síla ne: svoboda jedince zvolit si svoje zaměstnání a změnit jej je to, co sliboval, avšak nesplnil, kapitalismus, a co bude základem socialistické společnosti.

Asi nejpálčivějším bodem ekonomické vize socialismu zdola je plánování. Alec Nove ve své Ekonomii pravděpodobného socialismu (The Economics of Feasible Socialism, 1983) tvrdí, že s plánováním

by nutně souvisely snahy centralizovat informace a rozhodování na samé špičce společnosti v rukou pár byrokratických plánovačů, což je proces, který systematicky tvoří iracionalitu. Nove představuje dilema: ekonomická koordinace může být buď vertikální (byrokratické plánování)⁵ nebo horizontální (trh) a tvrdí, že neexistuje žádná třetí alternativa.

Existuje již několik modelů toho, jak by mohla být ekonomika plánována zdola Pat Devine nazval svou verzi „vyjednanou koordinací“ (Democracy and Economic Planning, 1988), Michael Albert vytvořil model „participační ekonomie“ (Parecon, 2003).

Veliká přednost jak Albertova tak Devineho modelu je v tom, že vyžadují ekonomické rozhodování samosprávou výrobců a spotřebitelů, kteří jsou spolu spojeni sítí koordinace a nikoliv plánovacím centrem. V tomto ohledu jsou impulsem k účastnické demokracii, který byl charakteristický pro Marxovu koncepci socialismu zdola. Ačkoli to zní na první pohled velice vzdáleně a nerealisticky, už dnes se výroba plánuje. Ilustrativní příklad uvádí Chris Harman: „Dnes existují v Británii čtyři velké řetězce supermarketů, které ovládli prodej potravin, a skrze svou dominanci na trhu si drží pevné postavení vůči většině britského zemědělství a potravinářského průmyslu. Doslova plánují měsíce nebo i roky dopředu výrobu jednotlivých typů zboží a jejich množství. Činí tak ale s ohledem na snahu vydělat, nikoli postarat se o spotřebitele. Můžeme si ta představit revoluční přeměnu, při které kontrola na supermarketech a jejich plánováním přejde z topmanažerů dolů, bude demokratizována, a bude možná koordinace napříč celým průmyslem, místo konkurence.“⁶

ZAŽÍT REVOLUCI

Pro řadu lidí je nastíněná představa sice hezká, inspirativní, ale málo pravděpodobná. Často se můžeme setkat s pesimismem, zda je něco takového možné. Právě proto je důležité sáhnout do historie k autorům, kteří veliké sociální změny prožili a mohou nám o tom dnes podat svědectví v knihách a článcích, které v té době psali. Prvním autorem je spisovatel H.G.Wells, který se při návštěvě sovětského Ruska v roce 1920 zúčastnil zasedání Petrohradského sovětu, nového orgánu moci.

H.G.Wells píše: „Dnes, při své druhé návštěvě, jsme už nebyli lhostejnými diváky, nýbrž skutečnými účastníky schůze; vešli jsme do sněmovny, kde za předsednickým stolem, na jakém pódium, jsou místa členů vlády, oficiálních návštěvníků a podobně.



Předsednické křeslo, řečniště a místa pro stenografky zůstala, ale místo v ovzduší unuděného parlamentu octli jsme se v mačkanici a hluku rušného tábora lidí. Za předsednickým křeslem bylo, řekl bych, asi dvě stě lidí, stěsnaných v půlkruhu na lavicích; soudruhu v námořnických uniformách a v oděvech střední a dělnické třídy, hodně žen s inteligentním výrazem ve tváři, několik Asiatu a několik návštěvníku, které jsem nedovedl nikam zařadit - a dvorana za předsednickým křeslem byla přecpána lidmi, kteří zaplnili nejen sedadla, nýbrž i uličky mezi nimi a prostory pod galeriemi. Dole mohlo být dva až tři tisíce lidí, mužů i žen... Galerie pro hosty byly také přeplněny.

Nad řečništěm, zády k nám, seděl Zinověv, jeho pravá Zorin a předseda. Debatovalo se o návrhu na uzavření míru s Polskem. Nálada byla plná nevole, pocitu porážky a nesouhlasu s polskými podmínkami. Brzy po našem příchodu pronesl Zinověv dlouhou, a pokud jsem mohl posoudit, velmi účinnou řeč, kterou připravoval toto velké shromáždění na ruskou kapitulaci. Polské požadavky jsou urážlivé, ale v současné době musí Rusko ustoupit. Po něm promluvil starší muž, který prudce zaútočil na bezbožnost lidu a ruské vlády. Rusko trpí za své hříchy a dokud nebude činit pokání a nevrátí se k náboženství, bude je stále stíhat jedna pohroma za druhou. Přítomní neměli podobné názory, ale řečníkovi bylo dovoleno říci, co chtěl, aniž byl přerušován. Poté bylo zdvižením ruky hlasováno pro uzavření míru s Polskem...

Potom byl projednáván Zorinův návrh, aby Zinověv odjel do Berlína a zúčastnil se tam sjezdu nezávislých socialistů. Zorin mluvil vtipně a s humorem a přivedl své posluchače do výborné nálady. Jeho návrh byl schválen aklamací, načež násled-

ovala zpráva a diskuse o pěstování zeleniny v okolí Petrohradu. Byla to praktická otázka, jež vyvolala značný rozruch. Řečníci vstávali ze svých míst, pronášeli několika-minutové připomínky a zase usedali. Došlo k výkřikům a přerušování. Diskuse se podobala mnohem víc velkému dělnickému táboru lidu v Queen's Hallu než tomu, co si západní Evropan představuje jako jednání zákonodárného sboru...⁷

Druhým autorem je G. Orwell, který se aktivně zapojil do bojů ve Španělské občanské válce a pobýval v Barceloně a Katalánsku, které spravovali anarchisté a revoluční socialisté. „Přišel jsem do Španělska s úmyslem napsat pár článků pro noviny; téměř okamžitě jsem však vstoupil do milice, protože v tehdejší době a tehdejší atmosféře se to zdálo být jedinou věcí, která se dala učinit. Anarchisté stále měli pod kontrolou celé Katalánsko a revoluce byla ještě pořád v pohybu. Každému, kdo tu byl od začátku, se patrně zdálo již v prosinci či lednu, že revoluční období končí; jestliže jste však přijeli přímo z Anglie, atmosféra v Barceloně byla podmaňující. Bylo to poprvé, co jsem byl ve městě, ve kterém vládla dělnická třída. Prakticky všechny budovy byly obsazeny dělníky a byly na nich vztyčeny rudé vlajky, nebo rudočerné vlajky anarchistů; na všech zdech byly iniciály revolučních stran a srpy s kladivy; téměř všechny kostely byly zničeny a jejich vnitřky vypáleny. Kostely byly systematicky ničeny skupinami dělníků. Všechny obchody a kavárny byly polepeny vyhláškami, které oznamovaly, že jsou kolektivizovány; dokonce i čističi bot byli kolektivizováni a jejich bedny byly přemalovány rudou a černou. Číšníci a živnostníci se vám dívali zpřímá do tváře a jednali s vámi jako se sobě rovnými. Ponížené, či

dokonce formální způsoby oslovení dočasné zmizely. Nikdo neříkal seňor nebo don, ba přestalo se i vykat; všichni se navzájem oslovovali „soudruhu“ a tykali si. Místo buenos días se říkalo salud! Dávat spropitné bylo zakázáno zákonem; můj téměř první zážitek bylo pokárání ředitele hotelu, kterého se mi dostalo, když jsem chtěl dát spropitné chlapci obsluhujícímu výtah. Nebyla zde žádná soukromá motorová vozidla, všechna byla zrekvírována a všechny tramvaje a taxíky, i většina ostatních dopravních prostředků, byly přemalovány rudou a černou. Revoluční plakáty byly všude, svítily ze zdí jasně rudou a černou, takže zbývající reklamy či inzerce vypadaly poměrně šedě. Na třídě Ramblas, široké centrální tepně města, kde se stále převalovaly sem a tam davy lidí, hřměly přes tlampače bez ustání po celý den až do noci revoluční písně... To všechno bylo zvláštní a strhující. Hodně z toho jsem nechápal, něco dokonce se mi ani nelíbilo, okamžitě jsem to však uznal za takový stav věcí, za který stojí za to bojovat. Byl jsem také přesvědčen, že věci jsou skutečně takové, jak se jeví, že to je skutečně dělnický stát.“⁸

Když se dnes podíváme na to, co se ve světě děje a v nedávné minulosti dělo, zjistíme, že jsme na počátku nové éry: éry revolucí. V Severní Africe se během několika týdnů rozšířilo povstání z jedné země do dvou dalších a potom daleko do Afriky a na Blízký Východ. V Řecku už dva roky bojují místní proti diktátu Měnového fondu. Proběhlo zde devět generálních stávek. Novou vlnu protestů zažehlo španělské hnutí 15. května, které je v těchto dnech na ulicích všech velkých měst země. Žijeme zkrátka ve světě, kde je revoluce realitou.

➔ Jan Májiček

1 Harvey ji popisuje jako reakci kapitalismu na opakující se nadbytek kapitálu. Akumulace vyvlastněním podle něj prochází celou historií kapitalismu a řeší nadbytek kapitálu tím, že zabírá pro kapitalismus oblasti dosud mu vzdorující – celé země fungující v předkapitalistickém či nekapitalistickém uspořádání, části ekonomiky ovládané předkapitalistickými (často komunitními) způsoby spravování. Patří sem i komodifikace dosud společensky vlastněných zdrojů (např. vody, lesů), privatizace státně kapitalistických ekonomik bývalého sovětského bloku i privatizace různých státem ovládaných segmentů v převážně kapitalistických ekonomikách (pozn. autora)

2 Jak upozorňuje Marx v Kapitálu, tzv. původní akumulace není tedy nic jiného

než historický proces odlučování výrobce od výrobních prostředků.

3 Klesající míra zisku je v kapitalismu dána neustálým technologickým rozvojem výroby, zvyšující se produktivitou práce a konkurencí mezi kapitálou v jednotlivých odvětvích.

4 [http://zpravy.idnes.cz/dospeli-j sme-ke-stejne-politice-jako-za-socialismu-zlobi-se-jan-kraus-1jm-/domaci.](http://zpravy.idnes.cz/dospeli-j sme-ke-stejne-politice-jako-za-socialismu-zlobi-se-jan-kraus-1jm-/domaci.asp?c=A110511_122512_domaci_js)

asp?c=A110511_122512_domaci_js

5 Je však pořád ještě otázkou zda stalin-ské řízení ekonomiky bylo vůbec „pláno-váním“, protože například ekonomické priority v SSSR nebyly určeny autonomně, byly spíše diktovány potřebou rozvinout těžký průmysl, aby se ve vojenské sféře vyrovnal Západu. V tomto smyslu by některé konkrétní dysfunkce stalinismu byly zvláštním případem globální iracionality

světa založeného na ekonomické a geo-politické konkurenci.

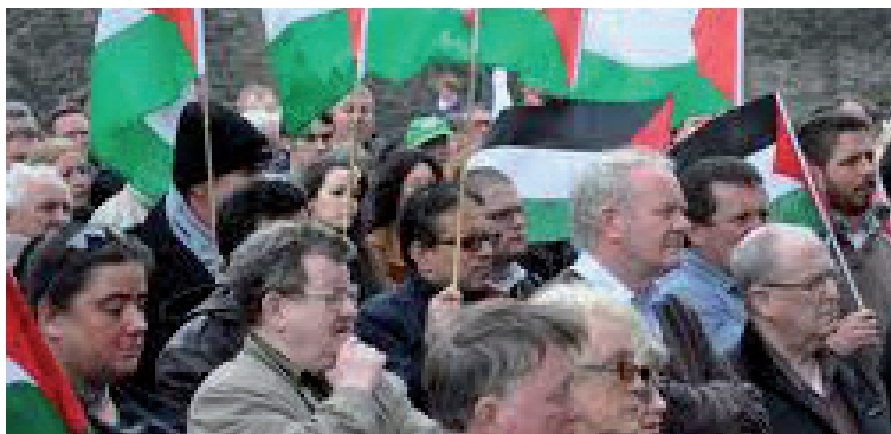
6 <http://www.zcommunications.org/economic-vision-presentation-socialism-by-chris-harman>

7 Wells, H. G.: Rusko v mlze, str. 50–52, SNPL, Praha 1960

8 <http://www.odaha.com/george-orwell/dilo/hold-katalansku>

PALESTINA A ARABSKÉ REVOLUCE

ZE ZAHRANIČÍ:



Palestinci dodali nový význam sloganům arabských revolucí. V Tunisku, Egyptě, Sýrii a Jemenu požadují davy: „Lidé chtějí pád režimu!“ Mezitím v Gaze a na Západním břehu hlásají Palestinci: „Lidé chtějí konec rozdělení“ a volají po smíření Hamásu s Fatahem a jejich společnému boji proti izraelské okupaci. Když tyto dvě organizace minulý týden ohlásily „vládu národní jednoty“, v ulicích vypukly oslavy.

Ukončení ostrého soupeření mezi oběma stranami žádá již léta mnoho mladých palestinských aktivistů. Hamás je u moci v Gaze od roku 2006 a Fatah vládne na Západním břehu. Tito aktivisté tvrdí, že jediný, komu prospívá rozdělení palestinské společnosti, je Izrael. Tyto hlasy však byly po dlouhou dobu ignorovány – až do začátku arabských revolucí.

Vůdce Fatahu Mahmúd Abbás uznal, že události v Egyptě konečně přivedly tyto dvě organizace k sobě. Začátkem května toto dění poněkud tajuplně komentoval: „Co se děje? Začaly lidové revoluce, nic víc, nic méně. Víc k tomu neřeknu.“

Uznání toho, že radikální změny v arabských státech mají vliv též na palestinský boj, má velký význam. Po desetiletí palestínští lídři – obzvláště ti z mainstreamově nacionalistického Fatahu – prohlašovali, že masová hnutí v okolních státech se Palestinců nijak

netýkají. Jásir Arafat, zakladatel Fatahu, přijímal obrovskou finanční podporu ze Saúdské Arábie a států Perského zálivu a úzce spolupracoval i s bývalým egyptským prezidentem Husním Mubarakem. Palestinské hnutí odporu tak svázal s režimy, které přímo spolupracovaly s Izraelem a jeho západními spojenci.

NEVMĚŠOVÁNÍ

Arafat trval na tom, že z principu „nevměšování“ vyplývá, že by Palestinci měli podporovat arabské režimy. Princip nevměšování vztahoval Arafat dokonce i na hnutí solidarity s palestinským lidem. Když v letech 1987 a 2000 vyvolala palestinská intifáda obrovské demonstrace v Egyptě, Súdánu či státech Zálivu na podporu Palestinců, Arafat žádal, aby se tito demonstranti stáhli z ulic. To ještě více izolovalo Palestince od širokých hnutí odporu v arabském světě.

Mezitím Fatah spolupracoval s Izraelem a USA. V průběhu devadesátých let byla palestinská policie o síle 30 000 mužů za asistence poradců z CIA cvičena speciálně na zásahy proti demonstrantům v ulicích.

Mnoho Palestinců přestalo Fatah podporovat a začal naopak rapidně růst vliv islamistické organizace Hamás. V roce 2006 vyhrál Hamás parlamentní volby v Gaze a následně z tohoto území Fatah vytlačil.

Nicméně Hamás se také zaprodal. Během osmdesátých let získal tichou podporu od Izraele, který doufal, že tak oslabí vliv Fatahu a sekulárních radikálů. Později se mu podařilo získat značnou podporu, zejména v palestinských uprchlických táborech. Část svých stoupenců však naopak ztratil tím, že začal zavádět autoritářský politický režim.

Revoluce v Egyptě ukazuje, jak úzce jsou zájmy Palestinců spjaty s boji arabských mas. Během nedávných demonstrací u izraelského velvyslanectví v Káhiře protestující požadovali ukončení blízkých vztahů s Izraelem. Vládnoucí vojenská rada na tyto protesty reagovala tak, že ohlásila opětovné otevření hranic s Gazou, které Mubarak nechal zavřít v roce 2007 jako součást svých dohod s Izraelem. Nový egyptský ministr zahraničí označil tuto uzavírku za „hanebný“ pozůstatek Mubarakova režimu. Izraelští představitelé již vyjádřili znepokojení z tohoto kroku. Byli po léta zvyklí na arabské vládcy, kteří neváhali nemilosrdně potlačit jakoukoli místní opozici i projevy solidarity s Palestinci.

Tím, jak se postupně v arabském světě šíří revoluce, každý z těchto vládců začíná čelit odporu zdola. A přesně to je pro Izrael noční můra – hnutí schopná svrhnout stávající režimy a zároveň podporující praktickou solidaritu s Palestinci.

Bude obtížné, možná nemožné, dát dohromady obě soupeřící palestinská hnutí. Avšak mnohem důležitější je to, že se mezi Palestinci vytváří nové vědomí možností, jež se objevují s arabskými revolucemi. Poprvé za posledních šedesát let jsou Palestinci schopni se přímo spojit s nezávislými odborovými hnutími a radikálními politickými proudy, pro které proces změny právě začal.

„Co se děje?“ ptá se Mahmúd Abbás. „Lidová revoluce, nic víc, nic méně.“

➔ Phil Marfleet
Přeložil Štěpán Lohr

DVĚ STRANY TĚŽE MINCE

GLOSA:

„Radikální komunisté dále představili dvacet programových tezí, které chtějí po „vítězství pracujícího lidu“ prosadit. Jde například o požadavek „navrátit majetek pracujícímu lidu“ nebo zespolečenštění, tedy znárodnění, a to výrobních kapacit, přírodních zdrojů, dopravní a komunikační infrastruktury, médií, bank a jiných finančních institucí.“ (Novinky.cz)

Zdánlivě existují pouze dvě strany – jedni hovoří o potřebě navrácení majetku „pracujícímu lidu“, aniž by se namáhali dokazovat, co občané před rokem 1989 vlastnili; druzí vyjadřují obligátní podiv nad brutalitou navrhovaného, zaklínaje se demokracií, jímž maskují nedemokratické tendence současného kapitalismu.

Onen „třetí hlas“ – tím se zde neparafrazuje vyhořelá „třetí cesta“ – netřeba hledat v metafyzice či v pánu, neb jeho zárodky spatřujeme již dnes kol kolem. Nelze se totiž ubránit podezření, že motivace novinkového hlavního článku vpředvečer

protivládní demonstrace, kterou pořádal ProAlt, jenž ukázkou míněných „zárodků“ může být, je zřejmá: zesílit hru na strunu antikomunismu ve chvíli, kdy se veřejnost, která si začíná připouštět levicovost, míní vyslovit proti neoliberální vládě.

Jinou, vyspělejší ukázkou argumentace mimo dvě varianty – jež připouští rozlišovací schopnosti nebo zakázka novinkového redaktora –, byla veřejná přednáška amerického profesora Davida Schweickarta, která proběhla začátkem tohoto týdne, a o níž, podobně jako o proaltové demonstraci, nepadlo v mainstreamovém tisku slovo. Schweickart promýšlí velmi strukturovaně postkapitalistický model společnosti – na rozdíl od autorů skandalizovaného elaborátu „radikálních komunistů“ klade Schweickart, stejně jako jakýkoli solidní marxista, soudobý kapitalismus v rozhodujících momentech své teorie naroveň vyhořelému státnímu socialismu. A opačně – oproti těm, co se nad záměry marginální

skupiny v rámci KSČM účelově pohoršují, nepovažuje Schweickartova teorie soudobý kapitalismus za záruku demokracie. Schweickart a s ním soudobá radikální levice se nemíní od stávajícího destruktivního režimu vracet k předešlému, aniž by režim stávající prohlašovala za poslední instanci dějin. Před tím, aby takovéto „třetí hlasy“ pronikly do širšího povědomí, jakoby se stavily hráze...

Ovšem přijde doba, kdy budou nabíledni názory mimo dnes etablované tábory, jež vytvářejí umělý ideový konflikt (zestátnění nebo privatizace); bude slyšet hlas, který nebude radikální v nostalgii, ale ani v pokrytectví. Se seriózním radikálním programem, jenž zapustí kořeny v současnosti, nebudou dámy a pánové, kteří na nás s přísliby sociálních jistot shlíží s billboardů, tak rychle hotovi. Nu – jedině tohle z minulosti platí – přejde vás smích!

→ Lukáš Matoška

TABÁKOVÉ FIRMY ZA VÝROBKY NEODPOVÍDAJÍ

GLOSA:

Třicet sedm nemocnic státu Missouri se soudilo s šesti velkými tabákovými korporacemi o peněžní náhradu za léčbu lidí, které léčily na nemoci z kouření a kteří tuto léčbu nezaplatili, jelikož nebyli pojištěni. Nemocnice žádaly více než 455 milionů dolarů zpětně za léčbu od roku 1993. Žalobu podaly již v roce 1998 s tím, že tabákové firmy prodávají příliš nebezpečné výrobky, že lhaly o obsahu nikotinu ve svých výrobcích a o vlivu kouření na lidské zdraví. Nemocnice prohlásily, že lékařská etika vyžaduje, aby pomáhaly lidem v nouzi bez ohledu na jejich schopnost platit.

Tabákové společnosti by měly zaplatit nemocnicím za poskytnutou péči pacientům, kteří nejsou schopni platit a trpí nemocemi z tabákových výrobků, řekli žalobci. Nemocniční právník Kenneth Brostron řekl, že tabákové společnosti by měly převzít odpovědnost za své činy: „Dělají vadné výrobky, vědí, že jsou vadné a způsobují nemoci.“



Ale tabákové společnosti popírají jakoukoli odpovědnost za péči o pacienty, náklady a finanční ztráty nemocnice. Soud v St. Louis nároky nemocnic neuznal s tím, že jejich náklady nebyly takové, jaké udávaly. Soud tak uznal výpo-

vědi svědků, kteří svědčili pro tabákové firmy. Porotě trvalo vynesení rozsudku celý týden a žalobu zamítla v poměru 9:3. „Porotě tleskáme. Pečlivě zvážila důkazy, použila zdravý rozum a rozhodla správně. Uznala, že cigarety nejsou ani vadné, ani

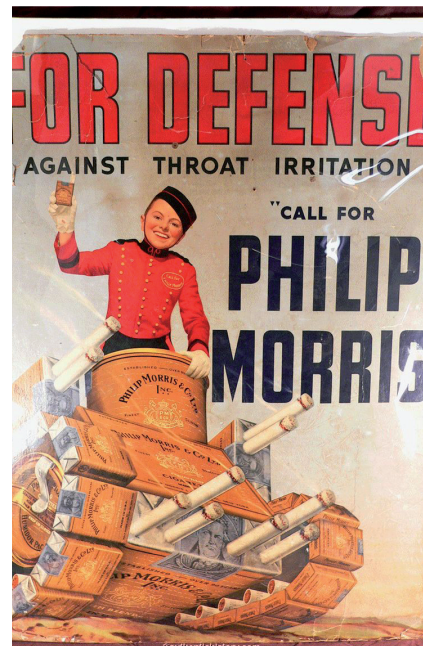
nepřiměřeně nebezpečné jenom proto, že obsahují nikotin," řekl viceprezident firmy R.J. Reynolds Jeffrey Raborn. „Porota správně zamítla v plném rozsahu tvrzení nemocnice," řekl Murray Garnick, z korporace Altria group (vlastník Philip Morris). „Porota se shodla s Philip Morris, že obvyčejné cigarety nejsou navržené nedbale a ani nejsou vadné," řekl.

Ano, co na tom, že četné studie, včetně těch, které provádějí samy tabákové firmy, kdy testují účinky svých výrobků na zvířatech, ukazují, že tabákové výrobky vážně poškozuji zdraví a tudíž zdravotně závadné nepochybně jsou. Kromě nikotinu, což je návyková látka, obsahuje tabákový kouř více než 4000 dalších látek. Člověk má pro tabákové korporace cenu pouze tehdy, když kupuje jejich výrobky. Pokud z nich ale onemocní, je tu velký předpoklad, že už si výrobky, které nemoc zapříčinily, nebude kupovat a sponzorovat tak původce jeho utrpení a také je tu riziko, že nemoc nepřežije. Pro tabákové firmy je nepotřebný, tak proč by se o něj měly starat a platit za zdravotní péči. A lidé nemocní z pasivního kouření? Ti si jejich výrobky ani nekupovali, a také asi již nebudou, takže z pohledu tabákových firem, jsou také neužiteční a ani jejich léčba jim nic nepřinese. Navíc, tito lidé sami na vlastní kůži prožívají bolesti zapříčiněné užíváním výrobků, které prodávají a mohly by o tom lidem přinášet svědectví z první ruky, které by mohlo třeba i někoho odradit od kou-

ření, nebo upozornit na nebezpečí pasivního kouření, tudíž pro tabákové firmy, by bylo možná i lepší, kdyby zemřeli, tak proč platit za jejich léčbu?

VŽDYŽ JE TO LEGÁLNÍ

Ano, proč by tabákové firmy, které fungují proto, aby prodávaly lidem návykové drogy, poškozující zdraví a ničící životy, měly platit za léčbu svých zákazníků, díky nimž vydělávají miliardy dolarů? Jejich výrobky jsou přeci povolené a s jejich prodejem vlády zemí souhlasí. Oni přeci vůbec nemůžou za to, že si jejich tabákové výrobky někdo kupuje, stává se na nich závislý, ničí si s nimi zdraví a ničí ho i lidem a zvířatům v jejich blízkosti – pasivním kuřákům. Oni přeci vůbec své výrobky nepodbízejí lidem, např. financováním filmů, kde si zaplatí, aby hlavní hrdinové kouřili a ukazovali lidem, jak je kouření „cool“. Sice na obalech svých výrobků neuvádějí, co si doopravdy zákazník kupuje, složení tabákového kouře, ani procenta jedovatých látek, úrovně nikotinu, dehtu, atd.. Oni přeci dodržují zákon a v zemích, kde je to vyžadováno, natisknou nějaké to varování o ničení zdraví a tím jsou přeci z obliga. Jsou přeci také řádní plátcí daní, a co na tom, že ze státních rozpočtů se zaplatí daleko více miliard v souvislosti s tím, co jejich výrobky způsobují, než kolik se vybere na daních z tabákových výrobků? A proč by měli být odpovědní za „několik“ lidí, které nemocnice, co se s nimi soudily,



léčily? To by potom možná někdo mohl požadovat, aby dávali peníze na léčbu cca 5 milionů lidí, kteří zemřou po celém světě na nemoci z kouření každý rok. Oni přeci jen prodávají výrobky, a co na tom, že jejich užívání způsobuje závislost, těžká onemocnění a smrt? Co na tom, že je kruté testují na zvířatech, že na tabákových plantážích těžce pracují ženy a děti a že je kvůli tabáku ničeno životní prostředí? Vždyť je to vše pod hlavičkou legálnosti.

➔ Dana Hladíková

ZÁVOD KE DNU

KULTURA:

V pondělí 16.května 2011 se uskutečnila v Městské knihovně v Praze na Mariánském náměstí, předpremiéra celovečerního dokumentu režiséra a scénaristy Víta Janečka *Závod ke dnu*. Po promítnutí proběhla diskuze s režisérem a některými z protagonistů dokumentu, jako např. Ilonou Švihlíkovou, Václavem Bělohradským a Tomášem Tožičkou.

Dokument, který má 82 minut, se zabývá problémy, se kterými se v České republice a také i jinde, potýkají lidé zapojení do pracovního procesu, a ti, kteří z tohoto procesu vypadli a stali se nezaměstnanými. Dokument se zabývá např. vztahem mezi mobilitou kapitálu a lidmi, kteří zůstávají; postavením zaměstnanců a také odborů a následných potíží, které mohou ty, kteří se je odváží založit, potkat; otázkou, co tvoří mezeru mezi efektivitou práce a náklady

na mzdy a proč je stále větší; přesouváním podniků do rozvojových zemí, kde je levnější pracovní síla. Ekonom Richard Wolff poukazuje také na to, že místo, aby firmy zaměstnancům přidaly, dávají zisky, kterých za pomoci těchto lidí dosáhly, raději do bank, od kterých jsou tito zaměstnanci nuceni si půjčovat, protože nemají dost peněz a tím pádem si půjčují a platí úroky z peněz, které jsou vlastně jejich. V dokumentu se přímo od zaměstnanců, kteří byli propuštěni ze závodu OP Prostějov, který ukončil výrobu, dozvídáme, jaké to bylo zde pracovat, jak byli propuštěni, jaké mají vyhlídky na další možnost zaměstnání a jsme svědky toho, s čím se setkali na Úřadu práce. Dalším podnikem je sírkárna Solo Sušice, jejíž výroba se přesunula do Indie. Moravská sklárna, kterou zachránily odbory, avšak nyní

je v rukou soukromého majitele, který se odmítl k tehdejší ojedinělé záchráně podniku odbory vyjádřit. Hyundai Nošovice podruhé a ještě z jiného úhlu než ve filmu Víta Klusáka *Vše pro dobro světa a Nošovic*; nejmenovaná IT korporace a další. V dokumentu vystupují filozof Václav Bělohradský, sociolog Jan Keller, ekonomka Ilona Švihlíková, rozvojový expert Tomáš Tožička, členové a sympatizanti Akčního spolku nezaměstnaných, americký ekonom Richard Wolff a mnozí další.

Na facebooku má dokument *Závod ke dnu* své stránky, kde se můžete mimo jiné také dozvědět, kdy a kde bude promítán. Dokument měl být také vysílán na ČT 2, ale byl odsunut a měl by být odvysílán zřejmě během července.

➔ Dana Hladíková



★ PROTI KAPITALISMU

Kapitalismus dnes nedokáže řešit nejzákladnější problémy lidské společnosti či přímo jejich řešení znemožňuje. Tím nejenže brání dalšímu pokroku na cestě ke svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti, nýbrž ohrožuje i samu existenci lidstva. Celá dnešní společnost žije z výsledků práce námezdně pracujících většiny obyvatelstva.

Pouze kolektivní převzetí celospolečenského bohatství pracujícími a demokratické plánování, řízení výroby a distribuce jejích výsledků mohou vést k svobodnější, demokratičtější a sociálně spravedlivější společnosti.

Dnešní systém je v principu nereformovatelný. Struktury současného parlamentu, armády, policie a soudní moci byly vytvořeny vládnoucí třídou a jsou konstruovány tak, aby bránily její výlučné postavení.

Stejně odmítavý postoj zaujímáme k minulému režimu z let 1948–89 (a také k ostatním režimům ve východní Evropě, Číně, apod.), který nepovažujeme za socialismus, nýbrž za státně byrokratickou formu kapitalismu. Místo toho se hlásíme k tradici levé opozice proti těmto režimům.

★ ZA SOCIALISMUS ZDOLA

Podporujeme boje pracujících za kratší pracovní dobu, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky, za bezplatnou lékařskou péči a sociální zabezpečení, za rovný přístup ke vzdělání a informacím a všechny jejich ostatní emancipační snahy. Místo parlamentní politiky prosazujeme alternativu nezávislé aktivity pracujících prostřednictvím stávek, kampaní, manifestací, apod.

Jen sami pracující mohou dosáhnout svého vlastního osvobození. Místo institucí kapitalistického státu navrhuje systém společenské samosprávy, tedy úplné rozšíření demokracie do všech sfér společenského i hospodářského života.

★ SOLIDARITA

Úsilí o socialismus je součástí celosvětového boje. Prosazujeme solidaritu s pracujícími v jiných zemích. Jsme v zásadní a aktivní opozici vůči všemu, co proti sobě staví pracující různých zemí, různé barvy pleti, různé národnosti, různého pohlaví, sexuální orientace či profese. Podporujeme tedy

kampaně a boje proti rasismu, za úplnou politickou i ekonomickou rovnost žen a mužů, proti diskriminaci homosexuálů a lesbiček, apod.

Fašismus považujeme za akutní hrozbu pracující třídě a svobodám a demokratickým právům, které v minulosti vybojovala. Boj proti fašismu je pro nás navýsost aktuální a prioritní.

★ REVOLUČNÍ ORGANIZACE

Aby bylo možno efektivně prosazovat tyto myšlenky, je třeba, aby se nejbojovnější části pracující třídy, studentstva a mládeže zorganizovaly v revolučně socialistickou stranu, jejíž zárodkem chceme být. Vybudovat takovou stranu je možné pouze účastí ve skutečném dělnickém hnutí a aktivitou v masových organizacích pracující třídy – například v odborech.

Ostatním pracujícím chceme v praxi ukázat, že zájmy reformistických předáků odborů, sociální demokracie nebo komunistické strany nejsou totožné s jejich zájmy. Vyzýváme všechny, kdo souhlasí s našimi základními tezemi, aby se k nám připojili.

VV: KDYŽ JE DOTAŽENA LOGIKA KAPITALISMU DO KONCE

Jedna vládní krize za druhou, jeden korupční skandál střídá druhý, ultimátum následuje za ultimátem a obvinění za obviněním. Vládní koalice, která získala bezprecedentní většinu, je jednou z nejnestabilnějších vlád, které kdy vznikly.

Svou nezastupitelnou roli v této tragédii s dosud neuzavřeným počtem dějství hraje nová strana Věci veřejné (VV). Ta na sebe upozornila nejprve v červnu 2009, kdy se na pražské Žofíně zúčastnila konference Občanské fórum 2009, na kterém měla být zahájena integrace malých středopravicových stran. Johna tehdy podpořil jak šéf Strany svobodných občanů (SSO) Petr Mach, tak předsedkyně Sdružení nezávislých kandidátů Markéta Reedová, bývalý europoslanec Josef Zieleniec či lídr SNK-ED Lukáš Macek.

Projekt nevyšel v té podobě, v jaké byl plánován, ale VV vyšly posíleny. Před volbami si ještě na titulní stránce svého časopisu Pražan zahrály na stranu pořádku. Praha podle nich neměla být „krmítkem“ pro fetišy a bezdomovce. Pomoci k tomu měli i jejich občanské hlídky tvořené převážně ze zaměstnanců bezpečnostní agentury ABL. To celé bylo zabaleno v úhledném balíčku morálního kýchče boje proti korupci. Vítu Bártovi, zakladateli ABL, se tak podařilo zrealizovat svůj záměr a vytvořit si politickou divizi své firmy, která usedla ve vládních křeslech.

POKRYTECTVÍ

Jak jinak tento postup nazvat, než úspěšným podnikatelským záměrem? Však i jiný kolega-kapitalista, uhlobaron Bakala, investoval nějaký ten milion do Bártova projektu. Při jedné z mnoha vládních strkanic byly VV osočeny, že jsou soukromou firmou, a že obě zbývající strany vládní koalice ve vládě s takovýmto subjektem rozhodně sedět nebudou. Nezapomněly ale ODS a TOP09 na svá ideová východiska? Jsou to právě tyto dvě strany, které, kde



mohou, prosazují privatizaci a tzv. PPP projekty, tj. spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Místo aby se chopily hrdě příležitosti, kterou jim dějiny připravily, a vyhlásily první PPP projekt na vládní úrovni, upadly opět do morálního kýchče.

Je to pokrytecké nejenom vůči jejich ideovým zdrojům, ale i vůči tomu, že o pozadí VV všichni dobře věděli. Konec konců, místopředseda TOP09 Miroslav Kalousek byl na žofínském setkání pozván a bývalý předseda ODS Topolánek dokonce vzkázal, že by malé strany neměly kandidovat a místo toho podpořit ODS.

VV tak nebyly pro nikoho z dnešní vládní koalice překvapením. Možná je překvapilo jen to, že na rozdíl od obou pravicovějších stran dokázaly ve své vlastní existenci dotáhnout logiku kapitalismu do konce.

→ Jan Májiček

Předplatte si Solidaritu

☐ Chci si předplatit následující čísla v ceně 100 Kč
(včetně poštovného – dotujeme polovinu)

☐ Distribuční předplatné
– chci si předplatitexemplářů časopisu.

Jméno:

Adresa:

.....

Telefon:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita,
Poste restante, 160 41 Praha 6, nebo objednávejte na info@socsol.cz.
Info: 775 205 682

Přidejte se k SocSol

☐ Chci více informací o SocSol a jejích aktivitách
☐ Chci se připojit ke skupině Socialistická Solidarita

Jméno:

Adresa:

.....

Telefon:

E-mail:

Vyplněný ústřížek zašlete na adresu: Socialistická Solidarita,
Poste restante, 160 41 Praha 6.